

רשומות

הצעות חוק

25 באוגוסט 1991

2079

ט"ז באלול התשנ"א

צמוד

380 חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (מס' 3), התשנ"א-1991

תיקונים עקיפים:

חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985

חוק המים, התשי"ט-1959

חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1964

פקודת מס הכנסה

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

חוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963

חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"ג-1963

חוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות), התשל"ו-1976

חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976

חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952

חוק מס הכנסה (עידוד בניה והשכרת דירות) (תיקוני חקיקה והוראות שונות) (מס' 2),

398 התשנ"א-1991

תיקונים עקיפים:

חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה),

התש"ו-1990

חוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-1959

פקודת מס הכנסה

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

חוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1965

חוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א-1961

**[465] חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (מס' 3),
התשנ"א-1991**

פרק א': ערכון אנרות - הוראת שעה

- 1. בפרק זה - הגדרות**
- "אגרה" - אגרה המשתלמת לפי חיקוק לאוצר המדינה;
- "הוראות הצמדה", לענין כל אגרה - הוראות בחיקוק בדבר שינוי סכום האגרה לפי שיעור העלייה או השינוי במדד המחירים לצרכן;
- "מועד עדכון", לענין כל אגרה - המועד שבו יש לשנות את סכום האגרה לפי הוראות הצמדה;
- "מועד העדכון הקודם", לענין כל אגרה - המועד שבו שונה סכום האגרה לאחרונה לפני תחילתו של פרק זה;
- "מועד העדכון החדש", לענין כל אגרה - מועד העדכון החל בתום שנים עשר חדשים ממועד העדכון הקודם;
- "התקופה הקובעת", לענין כל אגרה - התקופה שבין מועד העדכון הקודם לבין מועד העדכון החדש;
- "מועד העדכון הבא", לענין כל אגרה - המועד שבו יש לשנות את סכום האגרה לפי הוראות ההצמדה, לראשונה אחרי מועד העדכון החדש.
- 2. על אף האמור בהוראות ההצמדה, יחולו ההוראות הבאות:**
- (1) בתקופה הקובעת, לא ישתנו סכומי האגרה לפי הוראות ההצמדה;
- (2) במועד העדכון החדש, יועלה סכום האגרה ב-10% ויעוגל לפי הכללים הקבועים בהוראות ההצמדה;
- (3) במועד העדכון הבא ובכל מועד עדכון שלאחריו, יראו את המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד העדכון החדש, כמדד היסודי או הבסיסי, לענין הוראות ההצמדה.
- 3. אין בפרק זה כדי לגרוע מסמכות הנתונה בחוק לקבוע שיעורי אגרה שלא על פי הוראות הצמדה.**
- שינוי הוראות**
- שמירת דינים**

דברי הסבר

בצד תרומתה לעידוד הפעילות והאצת הצמיחה, תהיה ערה למנוע לחצים אינפלציוניים, הן מצד הביקוש והן מצד ההוצאות.

מצד הביקוש, על הממשלה להגביל את היקף הוצאותיה ואת הגרעון התקציבי, המשקף את עודף הביקוש לסחורות ושירותים הנובע מפעילות הממשלה.

מצד ההוצאות, מוצע לקבוע שינויים בשיטת העדכון של אגרות, במקביל למדיניות דומה שננקטה בקשר למחירים של סחורות ושירותים אשר לממשלה יש עליהם שליטה. השינוי

סעיפים 1 עד 3 - ערכון אנרות

צמיחה כלכלית בת קיימת תושג רק אם יובטח כי ישררו במשק תנאים של יציבות. על אף ההצלחה הגדולה שנחלה תכנית הייצוב שננקטה באמצע שנות ה-80, שיעורי האינפלציה בישראל נותרו גבוהים בהשוואה למרבית המדינות שעימן מקיים המשק קשרי מסחר. עובדה זו פוגעת בכשרן של החברות הישראליות להתחרות בשווקים אלו. יתר על כן, תהליך של קליטת עלייה בהיקפים גדולים, המלווה בעודפי ביקוש בתחומים מסויימים, עלול להביא להתחדשות הלחצים האינפלציוניים במשק. דרושה אפוא מדיניות כלכלית אשר

פרק ב': יסודות התקציב

4. בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 –

תיקון חוק
יסודות התקציב

(1) אחרי סעיף 3 יבוא:

"תמיכות במוסדות
ציבור

"מוסד ציבורי" – גוף הפועל למטרה של חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט או מטרה דומה;

"סעיף תקציב" – סעיף בחוק תקציב שנתי הקובע את הוצאות של משרד ממשלתי.

(ב) חוק תקציב שנתי יקבע את הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסדות ציבור.

(ג) הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסדות ציבור ייקבעו בכל סעיף תקציב בסכום כולל לכל סוג של מוסדות ציבור.

(ד) הסכום שנקבע בסעיף תקציב לסוג של מוסדות ציבור יחולק בין מוסדות ציבור הגמנים עם אותו סוג לפי מבחנים שוויוניים.

(ה) הממונה על סעיף התקציב יקבע, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, מבחנים שוויוניים לחלוקת הסכום שנקבע באותו סעיף תקציב לצורך תמיכה במוסדות ציבור (להלן – מבחנים).

דברי הסבר

מבחנים שוויוניים. לצורך חלוקת הסכום שנקבע לסוג מסויים של מוסדות ציבור באופן שוויוני, יוסמך השר הממונה על ביצוע סעיף התקציב, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, לקבוע את המבחנים השוויוניים לחלוקת סכום התמיכה.

יצוין כי בימים אלה נדונה בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת הצעת חוק יסודות: משק המדינה (תיקון מס' 4) (ה"ח התשנ"א, עמ' 171), שעניינה באותו נושא. אם יתקבל בכנסת חוק העונה על העקרונות המפורטים לעיל, לא יהיה צורך בהמשך הליכי החקיקה לגבי פסקה זו.

(2) לפסקאות (2) ו-(3) – תיקון סעיפים 32 ו-36

במסגרת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"א-1991 (ס"ח התשנ"א, עמ' 124), הוספו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, עבירות משמעת על הנהגת שינויים בשכר ומתן הטבות בניגוד לאמור בסעיף 29 לחוק, בגופים מתוקצבים או בגופים נתמכים.

באשר לגופים מתוקצבים, העבירה חלה על "עובד הגוף המתוקצב" כהגדרתו בסעיף 32, וגם על הממונה על אותו עובד מכת סעיף 36. בהיסח הדעת לא הוחלה העבירה גם על עובד גוף נתמך והממונה עליו.

יים המוצעים נועדו להקטין את ההצמדה האוטומטית של האגרות והמחירים, ובכך להביא באופן מיידי להאטת קצב עליית המחירים, וכן לעודד התייעלות וריסון הוצאות שכר והוצאות אחרות.

סעיף 4 – יסודות התקציב

(1) לפסקה (1) – הוספת סעיף 3א

התיקון המוצע נועד לענות על הביקורת על אופן הקצבת הכספים הייחודיים בתקציב המדינה בשנים האחרונות, העומדת בסתירה לעקרונות שנקבעו בפסיקת בג"צ.

התיקון המוצע בא לקבוע את הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסדות ציבור וייקבעו בחוק התקציב השנתי בסכום כולל לכל סוג של מוסד ציבורי. לצורך זה יוגדר המונח "מוסד ציבורי" כגוף הפועל למטרה של חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט או מטרה דומה.

כמו כן ייקבע בחוק כי הסכום שהוקצב לסוג מסויים של מוסדות ציבור יחולק בין מוסדות הציבור מאותו סוג לפי

ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(ו) שר האוצר יקבע, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, נוהל לפיו יוגשו ויידונו בקשות של מוסדות ציבור לקבלת תמיכה מתקציב המדינה (להלן – נוהל).

(ז) המבחנים והנוהל יפורסמו ברשומות.

(ח) לא יוצא סכום שנקבע בחוק תקציב שנתי לצורך תמיכה במוסד ציבור אלא אם כן הוא מואגד ומקיים את הוראות הנוהל ובמידה המתיישבת עם המבחנים.

(ט) סעיף זה אינו חל על הוצאות הממשלה לצורך תמיכה במוסד ציבור שהוקם לפי חוק.²

(2) בסעיף 32, אחרי הגדרת "עובד גוף מתוקצב" יבוא:

"עובד גוף נתמך" – מי שמקבל שכר מגוף נתמך;

(3) בסעיף 36, אחרי "או של הגוף המתוקצב" יבוא "או של הגוף הנתמך";

(4) בסעיף 45(א), אחרי "יקבלו אשראי" יבוא "במישרין או בעקיפין";

פרק ג': חישוב עלות המים ותעריפיהם למים

תיקון חוק המים 5. בחוק המים, התשי"ט-1959² –

(1) במקום סעיף 111 יבוא:

111. שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות כללים לחישוב עלות הפקת המים, ייצורם ואספקתם; הכללים יתבססו על העלויות הממשיות של ספק המים בקשר להפקת המים, ייצורם ואספקתם, כולל ריבית, בלאי והוצאות אחרות, והעלויות הממשיות למשק המדינה לשימור מקורות המים וחידושם, לרבות החדרת מים וזריעת עננים.

"כללים לחישוב עלות המים"

דברי הסבר

מוצע להבהיר ענין זה על ידי הוספת המלים "במישרין או בעקיפין".

בנקודה זו יש להבחין בין הגוף מקבל האשראי לבין התאגיד הבנקאי שנותן את האשראי. בעוד שהראשון מודע למהות העסקה הסיבובית של הלואה באמצעות "מתווך", הרי שמבחינתו של נותן האשראי לא תמיד קיימת מודעות כאמור, ולכן לגביו אין להרחיב את הגדרת העבירה כקבוע בסעיף 45(ב) לחוק.

סעיף 5 – עלות המים ותעריפיהם למים

לפסקה (1) – החלפת סעיף 111

סעיף 111 לחוק המים, התשי"ט-1959, קובע לאמור:

מכיון שאין הצדקה להחלה צרה ומצומצמת יותר של העבירה האמורה, לגבי גופים נתמכים בהשוואה לגופים מתוקצבים, יש להוסיף בסעיף 32 הגדרה מקבילה של "עובד גוף נתמך" (שתחול על האמור בסעיף 35 החדש), ולתקן את סעיף 36 כך שהרחבת העבירה לגבי ממונים על העובדים כאמור תחול גם כאשר מדובר בגוף נתמך.

(3) לפסקה (4) – תיקון סעיף 45

סעיף 45 לחוק אוסר על גוף נתמך או רשות מקומית לקבל אשראי מתאגיד בנקאי או מאדם אחר שעיסוקו כמתן אשראי, אלא לפי היתר כאמור בסעיף 46.

מתברר כי לפי פרשנות מסויימת ניתן לכאורה לעקוף את מסגרת האשראי שאושרה בהיתר כאמור, באמצעות גוף שלישי שאיננו "תאגיד בנקאי" כהגדרתו בסעיף 32.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 169.

(2) במקום סעיף 112 יבוא:

112. (א) שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות תעריף אחיד למים, למעט מי קולחין ומים המסופקים על ידי רשות מקומית (להלן – התעריף האחיד): התעריף האחיד יהיה שווה לממוצע המשוקלל של העלויות הממשיות שנקבעו לפי סעיף 111.

”קביעת תעריפים למים

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, ולענין מים המסופקים לצרכי בית, מלאכה, מסחר, שירותים ושירותים ציבוריים – גם בהסכמת שר הפנים, לקבוע בתקנות תעריפים שונים למים, לפי איזורים או ספקי המים, לפי עונות השנה או שעות היממה או לפי נתונים אחרים; סעיף קטן זה לא יחול על מים המסופקים לייצור תעשייתי.

(ג) קביעת תעריפים שונים כאמור בסעיף קטן (ב) תיעשה במטרה לקרב כל תעריף ותעריף לעלויות הממשיות של המים שלגביהם הוא ייקבע וכדי למנוע סכסוד בין המגזרים השונים, והכל בכפוף לתנאים הבאים:

(1) התעריף המשוקלל, לפי תחזית כמיות המים שיסופקו בכל תעריף ותעריף, יהיה שווה לתעריף האחיד; אחת לרבעון תיבדק התאמת התחזית לכמיות המים שסופקו בכל תעריף, והתעריפים יתואמו לפי תוצאות הבדיקה;

(2) תעריף הגבוה מן התעריף האחיד ייקבע רק לגבי מים שעלויותיהם הממוצעות המחושבות לפי סעיף

דברי הסבר

לפסקה (2) – החלפת סעיף 112

סעיף 112 לחוק קובע לאמור:

”קביעת תעריפים לדמי מים ודירוגם

112. שר החקלאות רשאי, לאחר התייעצות עם מועצת המים, ובאישור ועדה משותפת של ועדת הכלכלה וועדת הכספים של הכנסת, לקבוע תעריפים לדמי מים, בדרך כלל או לגבי אזור פלוני או לגבי סוג ספקים פלוני, ורשאי הוא לדרג את דמי המים לפי מטרות המים, לפי השימושים במים, למעט שימושים בחקלאות, לפי עונות השנה או שעות היממה, לפי נתונים גיאוגרפיים, טופוגרפיים או לפי נתונים אחרים – הכל בשים לב למשקיותם של מפעלי המים שעליהם יחולו התעריפים ובשים לב ליכולת התשלום של צרכני המים במטרה פלונית ולתצרוכת המים לאותה מטרה.”

עלות הפקת המים ואספקתם ממומנת היום משני מקורות עיקריים: תעריפי מים לצרכנים ותמיכה מתקציב המדינה. תעריפי המים מתעדכנים בדרך כלל אחת לשנה בתהליך ארוך ומסורבל, שיוצר פערים בין מקורות המימון לבין העלות. קביעת תעריפים הנמוכים מן העלות הממשית לאורך שנים,

”כללים לחישוב דמי המים

111. שר החקלאות רשאי, לאחר התייעצות עם מועצת המים, לקבוע כללים לחישוב דמי מים. כללים אלה יתבססו על ההוצאות הממשיות בקשר להפקת המים והספקתם, כולל ריבית, בלאי והוצאות אחרות.”

”דמי מים” מוגדרים בסעיף 109 לחוק כ”מחיר המים וכל תמורה אחרת בקשר להספקת מים”.

התקנות שהותקנו לפי סעיף 111 הן תקנות המים (חישוב עלות המים), התשל”ו-1975, ומוגדר שם כי עלות המים היא כלל הוצאות ההפקה או ההספקה, כשהן מחולקות בכמות המים המופקת או המסופקת.

מוצע להבהיר כי הסעיף אכן מדבר על חישוב עלות הפקת המים ואספקתם, להתייחס לאפשרות נוספת של ייצור מים (כמו למשל בהתפלה), וכן להסמיק את השר לכלול בעלויות המים גם את העלויות הממשיות למשק המדינה הדרושות לשימור מקורות המים וחיידושם.

כן מוצע לקבוע כי תקנות אלה יותקנו בהסכמת שר האוצר ולא בהתייעצות עם מועצת המים.

111 (להלן – העלויות) גבוהות מן התעריף האחיד, והוא לא יעלה על העלויות לאותם מים;

(3) תעריף הנמוך מן התעריף האחיד ייקבע רק לגבי מים שעלויותיהם נמוכות מן התעריף האחיד, והוא לא יפחת מן העלויות לאותם מים;

(4) שיעור השינוי לעומת התעריף האחיד כאמור בפסקאות (2) ו-(3) יהיה בגבולות השיעורים הבאים, מתחת לתעריף האחיד או מעליו:

(א) במים המסופקים לחקלאות – עד 25% בשנת הכספים 1991; שיעור זה יגדל בשנות הכספים 1992 עד 1996, מדי שנה, ב-10% נוספים, באופן שבשנת 1996 יגיע שיעור זה ל-75%;

(ב) במים המסופקים לצרכי בית, מלאכה, מסחר, שירותים ושירותים ציבוריים – עד 5%;

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), בשנות הכספים 1991 עד 1995 ייקבעו התעריפים למים באופן שסך כל התקבולים ממכירת מים בתוספת הסכום שתוקצב בחוק התקציב השנתי למטרת תמיכות במחירי מים, יהיה שווה לסך כל העלויות הממשיות לפי סעיף 111, ובלבד שהתעריפים למים המסופקים לחקלאות לא יעלו על 125% של התעריף האחיד, והתעריפים למים לצרכי בית, מלאכה, מסחר, שירותים ושירותים ציבוריים לא יעלו על 105% של התעריף האחיד.

(ה) הסכום שיתוקצב למטרת תמיכות במחירי מים יצומצם בהדרגה בשנות הכספים 1991 עד 1995 עד לשיעור של 0% בשנת הכספים 1996.

(ו) בשנות הכספים 1991 עד 1995, התעריף המשוקלל למים המסופקים לייצור תעשייתי יהיה זהה לתעריף המשוקלל למים המסופקים לחקלאות.

דברי הסבר

יחד עם זאת, מוצע שלא לקבוע תעריפי מים הנבדלים זה מזה כשיעורים ניכרים לפי איזורי הארץ השונים, וזאת מטעמים התיישבותיים. לכן מוצע כי שר החקלאות ושר האוצר יוסמכו לקבוע תעריף אחיד לכל הארץ, כאשר לגבי אזורים שונים ייקבע תעריף הגבוה או הנמוך מהתעריף האחיד כשיעור של 5% למיגור הבית, ובשיעור שיתחיל ב-25% ויגיע במשך 5 שנים עד 75% – למיגור החקלאי. הכל במטרה לקרב את התעריף לעלות האמיתית של הפקת המים ואספקתם, וכדי למנוע סכסוך בין המיגורים השונים.

גרמה גם לפגיעה חמורה במקורות המים ולשימוש בלתי יעיל מבחינת המשק הלאומי (וראה הדו"ח המיוחד של מבקר המדינה על ניהול משק המים בישראל מדצמבר 1990, עמ' 37 עד 45).

מוצע על כן לקבוע כי סך כל תעריפי המים יכסו את סך כל העלויות הממשיות של המים לפי סעיף 111, וזאת תוך פרק זמן של חמש שנים.

כמו כן מוצע לקבוע כי בתקופה שבה יתקיים סכסוך של תעריפי המים, יהיו תעריפי המים לייצור תעשייתי זהים לתעריפי המים לחקלאות.

112.A. (א) התברר במועד כלשהו כי שיעור השינוי של הסל הקובע מגיע ל-5% או יותר, יעודכנו התעריפים למים לפי שיעור השינוי; חלפו ששה חדשים מיום שנקבעו תעריפים לדמי מים לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג) לסעיף 112 או מיום העדכון האחרון לפי סעיף זה, יעודכנו התעריפים לפי שיעור השינוי של הסל הקובע, אף אם לא הגיע ל-5%; בסעיף זה -

"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"שינוי תעריפי חשמל" - למעט שינוי הנובע מעונות השנה;

"שיעור השינוי של הסל הקובע" - שיעור השינוי של סל המורכב מ-50% משיעור השינוי בתעריפי החשמל ו-50% משיעור השינוי במדד, לעומת תעריפי החשמל שהיו בתוקף במועד שבו נקבעו לאחרונה תעריפים למים לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג) לסעיף 112 או שבו חושב העדכון האחרון לפי סעיף זה, לפי המאוחר, ולעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני אותו מועד; שר החקלאות ושר האוצר רשאים לשנות את היחס שבין שני מרכיבי הסל הקובע, בהתאם למשקלם היחסי בסל האמור.

(ב) נציב המים יפרסם ברשומות הודעה על תעריפי המים שעודכנו לפי סעיף קטן (א).

112.B. שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, יקבע בתקנות תעריפים למים המסופקים על ידי רשות מקומית

תעריפים למים המסופקים על ידי רשות מקומית

(3) בסעיף 113 -

(א) בסעיף קטן (א), הסימן "(א)" - יימחק, במקום "תעריף לדמי מים" יבוא "תעריף למים", ובסופו יבוא "והכל תוך 14 ימים מיום שהודיע על כוונתו לקבוע תעריף כאמור";

(ב) סעיף קטן (ב) - בטל.

דברי הסבר

יות, מוצע כי הסמכות תוקנה לשר הפנים בהסכמת שר האוצר.

לפסקה (3) - תיקון סעיף 113

סעיף 113(א) לחוק קובע לאמור:

"113. (א) לפני ששר החקלאות יקבע תעריף לדמי מים, יתן לספקים ולצרכנים שעליהם הוא יחול, הזדמנות להשמיע טענות והצעות בדרך שנקבעה בתקנות."

מוצע לקבוע כי שמיעת הטענות תיעשה תוך 14 ימים מיום שהודיע השר על כוונתו לקבוע את התעריף.

לפסקה (2) - הוספת סעיף 112א

מוצע לקבוע מנגנון לעדכון אוטומטי של התעריפים כל אימת ששיעור השינוי המצטבר בתעריפי החשמל ובמדד המחירים לצרכן יגיע ל-5% לפחות או אם חלפו ששה חודשים ממועד העדכון שקדם לו או ממועד קביעת התעריפים לפי סעיף 112.

כל שינוי שיתבקש בתעריפי המים שלא עקב שינויים בתעריפי חשמל או כמדד ייעשה בדרך הקבועה בסעיף 112.

לפסקה (2) - הוספת סעיף 112ב

לגבי קביעת תעריפי המים שגובות הרשויות המקומיות

(4) במקום סעיף 115 יבוא:

115. כללים לפי סעיף 111 ותעריפים לפי סעיפים 112 ו-111ב
"פרסום ותחילת תיקף יפורסמו ברשומות ובכל דרך נוספת שתיקבע, ותחילת תקפם ביום פרסומם ברשומות."

(5) במקום סעיפים 116 עד 124 יבוא:

"סימו כ': קרן איזון

קרן איזון 116. (א) מוקמת בזה קרן איזון למחירי המים (להלן - קרן האיזון) שתפעל במסגרת נציבות המים במשרד החקלאות ותנהל בידי עובדיה.

(ב) כספי הקרן ייועדו למטרותיה בלבד.

תשלומי איזון 117. (א) קרן האיזון תגבה מכל ספק מים, שעלויותיו הממושגות לפי סעיף 111 נמוכות-מן התעריף שנקבע לו לפי סעיף 112, את ההפרש האמור (להלן - תשלומי איזון).

(ב) תשלומי האיזון ייגבו כאילו היה מס שפקודת המסים (גבייה)³, פרט לסעיף 12 שבה, חלה עליו.

מקורות הקרן 118. מקורות קרן האיזון יהיו תשלומי האיזון בלבד, למעט בשנות הכספים 1991 עד 1995 שבהן יתוסף להם הסכום שייקבע בחוק התקציב לתמיכות במחירי מים.

השימוש בכספי הקרן 119. (א) כספי קרן האיזון יופקדו בחשב הכללי במשרד האוצר ויוצאו רק למטרות הבאות:

(1) תמיכה במחירי מים המסופקים על ידי ספק מים שעלויותיו המחושבות לפי סעיף 111 גבוהות מן

דברי הסבר

לפסקה (5) - החלפת סעיפים 116 עד 124

סעיפים 118 עד 124 לחוק המים הקימו קרן איזון לדמי מים, שמטרתה להקטין ההפרשים בין דמי המים באזורי הארץ השונים. אמצעי הקרן באו מהיטלי איזון שהוטלו על ספקים ומפיקים על ידי שר החקלאות, לאחר התייעצות עם מועצת המים ובאישור ועדה משותפת של ועדת הכלכלה וועדת הכספים של הכנסת, לאחר שמיעת הספקים, המפיקים והצרכנים. שר החקלאות מוסמך לקבוע אזורים וסוגי מפעלי מים שבהם הספקים והמפיקים זכאים להענקות מתוך הקרן לשם הוזלת מחיר המים לצרכן, וכן כללים לחלוקת מענקים מיוחדים לצרכני מים מסויימים.

עם קביעת תעריפים לדמי מים על פי העלות של כל תעריף ותעריף, לא יהיה עוד מקום לקרן איזון במתכונת זו. מוצע לבטלה ולהקים קרן איזון שונה, אשר תגבה מכל ספק מים שעלויותיו המחושבות לפי סעיף 111 נמוכות מן התעריף שנקבע לו את ההפרש, ועד לביטול הסובסידיה למים תקבל גם כספים מתקציב המדינה.

סעיף קטן (ב) לסעיף 113 עוסק בתעריפים למים המסופקים לרשות מקומית ועל ידי רשות מקומית, ומוצע למחקר שכן הנושא יוסדר בסעיפים 112 ו-112ב.

לפסקה (4) - החלפת סעיף 115

סעיף 115 לחוק קובע לאמור:

"פרסום ותחילת תוקף

115. כללים לפי סעיף 111 ותעריפים לפי סעיף 112 יפורסמו ברשומות ובכל דרך נוספת שהורה עליה שר החקלאות, ותחילת תקפם ביום פרסומם ברשומות או ביום מאוחר יותר שקבע שר החקלאות."

מוצע להתאים סעיף זה למבנה המוצע לעיל בדבר הסמכויות לקביעת הכללים והתעריפים, ולהבהיר כי תחילת תוקפם תהיה עם הפרסום ברשומות ולא במייד מאוחר יותר.

³ ח"א, כרך ב', עמ' 1374.

התעריף שנקבע לו לפי סעיף 112: התמיכה תהיה בגובה סכום ההפרש שבין העלויות לתעריף כאמור; (2) מימון פעולות לשימור מקורות המים וחידושם, לרכות החדרת מים וזריעת עננים.

(ב) לא יוצא סכום כלשהו מכספי הקרן, אלא לפי תקציבה השנתי שאושר כאמור בסעיף 120.

(ג) הוצאת כספים מקרן האיוון תיעשה באישור החשב הכללי או מי שהוא מינה לענין זה.

120. התקציב השנתי של קרן האיוון וכל שינוי בו טעונים אישור שר החקלאות ושר האוצר.

121. שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, יתקין תקנות לענין סדרי הפעלת קרן האיוון ותקציבה; בתקנות כאמור ייקבעו, בין השאר, הוראות בענינים הבאים:

(1) מועדי הכנת התקציב והגשתו לאישור השרים;

(2) עריכת בדיקה רבעונית של התאמת התקציב המאושר של הקרן לביצועו בפועל;

(3) אופן התאמת התקציב לתוצאות הבדיקה האמורה בפסקה (2), לאחר עדכון התעריפים לפי סעיף 112א;

(4) הוראות לענין מניעת גרעון בתקציב הקרן ולמניעת יצירת עודפים מעבר לשנת תקציב אחת;

(5) מועדים לחישוב עלויות ספקי המים בהתאם להוראות סעיף 111;

(6) מועדים להעברת תשלומי האיוון מספקי המים לקרן ולתשלום התמיכות על ידי הקרן לספקי המים;

(7) שיעורי הריבית שבהם יחוייב ספק מים שלא העביר את תשלומי האיוון לקרן במועד שנקבע להעברתם.

(6) בסעיף 124ב(א), הסיפה המתחילה במלים "לאחר התייעצות" – תימחק.

(7) בסעיף 124, במקום "יועברו לקרן האיוון" יבוא "יועברו לאוצר המדינה".

דבריו הסבר

לפסקאות (6) ו-(7) – תיקון סעיף 124ב ו-124א: לפי סעיף 124א לחוק מוסמך נציב המים להטיל תשלום מיוחד על מפיץ או ספק שחרג מתנאי רשיונו. סעיף 124ב קובע כי שיעורי התשלום המיוחד ייקבעו בתקנות על ידי שר החקלאות לאחר התייעצות עם מועצת המים ובאישור הועדה המשותפת של הכנסת. מוצע לבטל את הצורך בהתייעצות ואישור כאמור.

כספי הקרן יופקדו בחשב הכללי במשרד האוצר ויוצאו רק לתמיכה במחירי מים המסופקים על ידי ספק שעלויותיו המחויבות לפי סעיף 111 גבוהות מן התעריף שנקבע לו, וכן למימון פעולות לשימור ולשיקום מקורות המים וחידושם. כמו כן, מוצע לקבוע הוראות נוספות לענין אישור תקציב קרן האיוון והוצאת הכספים מן הקרן, ולהסמיך את שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, להתקין תקנות לענין סדרי הפעלת הקרן ותקציבה.

6. בחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1964 -

(1) בסעיף 44 -

(א) במקום כותרת השוליים יבוא: "קבלנים מורשים לשיווק עופות";

(ב) בסעיף קטן (א), המלה "ביצים" - תימחק;

(2) אחרי סעיף 44 יבוא:

"קבלנים מורשים לשיווק ביצים 44א. (א) שר החקלאות או עובד משרד החקלאות שהוא יקבע לכך יסמך קבלנים מורשים לענין שיווק ביצים.

(ב) הסמכת קבלנים מורשים, התנאים לכך וכן ביטולה של ההסמכה יהיו בהתאם לכללים שיקבע שר החקלאות.

(ג) החלטת שר החקלאות לפי סעיף זה תימסר למי שהחלטה חלה עליו."

(3) בסעיף 45(ב), אחרי "המועצה" יבוא "או שר החקלאות";

(4) בסעיף 46(ב), במקום "המועצה רשאית" יבוא "המועצה או שר החקלאות, לפי הענין, רשאים";

(5) סעיף 47 - בטל;

(6) בסעיף 53(א) -

(א) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) חובת הצמדה של כל מגדל לקבלן מורשה שיבחר בו לענין שיווק תוצרת הלול, דרכי ההצמדה ותקופותיה והוראות בדבר ביטולה, תנאי ההצמדה וזכויות וחובות הכרוכות בה, וכן הוראות בדבר יישוב סכסוכים

דברי הסבר

בכ-65% מהשיווק, בשל פשטותו, שיווק הביצים אינו מאופיין ביתרונות לגודל, ולפיכך המצב הקיים אינו תורם ליעילות הענף.

מוצע כי הסמכות להסמכת משווק ביצים תהיה בידי שר החקלאות, אשר יקבע לכך קריטריונים חדשים. מטרת ההצעה היא להביא לפישוט תהליך השיווק, הגברת התחרות בין המשווקים לטובת היצרנים והצרכנים, והזולת המחירים.

(2) לפסקאות (5) ו-(6):

סעיף 47 לחוק מאפשר למועצה לקבוע בכלליה, על פי החלטה ברוב של שני שלישים, כי שיווק תוצרת הלול, כולה או מקצתה, יהיה בידי המועצה בלבד, כאשר הקשר בין המועצה למגדל הוא במישרין או באמצעות קבלנים מורשים.

סעיפים 53(א)(1) ו-(4) ו-53(ב) מסמיכים את המועצה לקבוע חובת הצמדה של כל מגדל לקבלן מורשה והסדר להזמנת תוצרת הלול מקבלנים מורשים ומסירתה למועצה לשיווק.

סעיף 124 קובע כי "סכומים שנתקבלו מהטלת תשלום מיוחד יועברו לקרן האיוון". עם ביטולה של קרן האיוון במתכונת הקיימת, מוצע לקבוע כי התשלומים יועברו לאוצר המדינה, ככל קנס אחר.

סעיף 6 - שיווק ביצים

(1) לפסקאות (1) עד (4):

סעיף 44 לחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963, קובע כי המועצה לענף הלול, שמספר חבריה בין ארבעים לחמישים, ובהם נציגי הממשלה, הסוכנות היהודית, המגדלים, הסוחרים והצרכנים, תסמך קבלנים מורשים לענין שיווק ביצים, בשר עוף וחומר רביה. הסמכת הקבלנים נעשית על פי כללים שקבעה המועצה.

הקריטריונים הנוקשים שנקבעו להסמכת משווק והצורך באישור מליאת מועצת הלול הביאו למצב שבו שיווק הביצים מרוכז בידי מספר קטן של משווקים, ותנובה מחויקה

4 ס"ח התשכ"ד, עמ' 12.

הנובעים מכל אלה; ובלבד שמגדל או קבלן מורשה של תוצרת לול, למעט אווזים, יהיה רשאי להשתחרר מהצמדה כאמור ולהיצמד לקבלן מורשה אחר על ידי מתן הודעה למועצה ששים ימים מראש;⁵
(ב) פסקה (4) – תימחק.

פרק ה': מס מקביל

7. בסעיף 7 לחוק מס מקביל, התשל"ג-1973,⁵ אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
"ד) המוסד רשאי להעביר לכל אחת מקופות החולים מידע הדרוש לאימות נתונים לצורך ביצוע חוק זה לגבי מבוטחיה, בני זוגם וילדיהם שטרם מלאו להם שמונה עשרה שנים; לענין זה, "מידע" – שם, מספר תעודת זהויה, כתובת, מין, תאריך לידה, תאריך עליה לישראל, ומועד הצטרפות לקופת חולים אחרת."

פרק ו': מסים

תיקון פקודת
מס הכנסה

8. בפקודת מס הכנסה⁶ –

- (1) בסעיף 66(א), בפסקה (1), המלה "45ב" – תימחק;
- (2) בסעיף 86(א), אחרי "הפחתת מס בלתי נאותות" יבוא "או כי אחת ממטרותיה העיקריות נועדה למנוע גביית מס, או להקשות על גבייתו באופן בלתי נאות", ואחרי "נישום" יבוא "או שייגבה ממנו המס";

דברי הסבר

בסעיף 7(א) לחוק הקיים נקבע כי כל קופה חייבת להעביר למוסד, לפי דרישתו, "כל נתון שידרוש המוסד לענין חוק זה". לבניית קובץ אב, שעל בסיס נתוניו ייקבעו ויעודכן מפתח החלוקה האמור, יהיה צורך להעביר מידע על הפרטים שבקובץ מהמוסד לקופות החולים. מוצע להסמיך את המוסד לעשות כן, תוך הגדרה מפורשת של המידע שאותו ניתן להעביר.

מוצע לבטל את סעיף 47 ואת פסקה (4) לסעיף 53(א), וכן לתקן את פסקה (1) לסעיף 53(א) באופן שייקבע שחובת ההצמדה לגבי מגדל או קבלן מורשה של תוצרת לול, למעט אווזים, תהיה כך שהמגדל או הקבלן המורשה יהיה רשאי להשתחרר מההצמדה ולהיצמד לקבלן מורשה אחר על ידי מתן הודעה למועצה ששים ימים מראש.

סעיף 7 – מס מקביל

בתיקון לחוק מס מקביל, התשל"ג-1973, שבוצע בסעיף 4 לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשנ"א-1991, נקבע מפתח חדש לחלוקת כספי המס המקביל על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד), לקופות החולים השונות.

מפתח החלוקה החדש מבוסס, בין היתר, על מספר הזכאים לקבלת טיפול רפואי, לרבות אלה שאינם משלמים מס מקביל כגון בני משפחה או קשישים, בכל אחת מקופות החולים. כמרכזן נקבע כי המפתח יעודכן מדי שנה.

סעיף 8 – תיקון פקודת מס הכנסה

לפסקה (1) – תיקון סעיף 66

בתיקון קודם לפקודה בוטל סעיף 45ב לפקודה ולכן יש למחוק את איזכורו בסעיף 66 לפקודה.

לפסקה (2) – תיקון סעיף 86

סעיף 86 לפקודה מאפשר לפקיד השומה להתעלם מעסקה שאחת ממטרותיה העיקריות היא הימנעות ממס. מוצע להבהיר כי הוראות הסעיף חלות גם במקרה של הימנעות מגביית מס.

⁵ ס"ח התשל"ג, עמ' 88; התשנ"א, עמ' 126.
⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(3) בסעיף 101, בסופו יבוא:

"(ג) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול לגבי מניה שבעליה אינו זכאי לפטור ממס בשל מכירתה."

(4) בסעיף 119א, במקום "לחבר בני-אדם" יבוא "לאדם", במקום "שהחבר" יבוא "שהאדם" ואחרי "בנסיבות כאמור" יבוא "כל עוד לא עברו 5 שנים מיום העברת הנכסים";

(5) אחרי סעיף 129 א יבוא:

"הכנסה ממקרקעין בידי קופת גמל על אף האמור בסעיפים 126 ו-127, על הכנסתה של קופת גמל שאינה מתנהלת בידי חברת ביטוח, מהשכרת בנין שבנתה בעצמה או באמצעות אחרים ושכנייתו החלה בשנת המס 1991 או לאחר מכן, יחול מס בשיעור של 20%";

(6) בסעיף 130(א), בפסקה (1), במקום "לצורך השומה" יבוא "לצורך ביצוע פקודה זו", במקום "של הכנסה הנובעת מעסק או ממשלח יד" יבוא "לגבי הכנסות ותקבולים של הנישום", ובסופה יבוא "בפסקה זו, "נישום" – לרבות מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9(2) ולרבות מוסד ללא כוונת רווח כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1976";

(7) בסעיף 134א, בסופו יבוא:

"(4) מי שקיבל הכנסה שנוכה ממנה מס במקור כדין או שחל לגביה פטור ממס, וללא הכנסה זו היה פטור מחובת הגשת דין וחשבון."

דברי הסבר

בין בעצמן ובין באמצעות אחרים, ושכנייתו החלה בשנת המס 1991 או לאחר מכן.

לפסקה (6) – תיקון סעיף 130(א)

סעיף 130 בנוסחו הנוכחי מעניק לנציב מס הכנסה סמכות להורות על ניהול פנקסים אך ורק לגבי הכנסות שמקורן בעסק או משלח יד. לגבי הכנסות ותקבולים אחרים אין חובת ניהול פנקסים.

מוצע להרחיב את סמכות הנציב ולאפשר לו להורות על ניהול פנקסים גם לגבי הכנסה שאינה מעסק או ממשלח יד. כמו כן, מוצע לקבוע כי הסעיף יחול לא רק לגבי נישום כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה (כלומר, מי שהיתה לו הכנסה בשנת המס), אלא גם לגבי מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9(2) ומלכ"ר כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, שקיבלו תקבולים שאינם הכנסה. בדרך זו יובהר כי ניתן לחייב בניהול ספרים גם את הגופים האמורים הטוענים היום כי התקבולים שהם מקבלים אינם הכנסה בידם וכי לא ניתן לחייבם בניהול ספרים.

לפסקה (7) – תיקון סעיף 134א

סעיף 134א לפקודה מסמך את שר האוצר לפטור מחובת הגשת דין וחשבון סוגי נישומים המנויים בו.

לפסקה (3) – תיקון סעיף 101

בעקבות התיקון המוצע לחוק התיאומים (סעיף 10) יהיו נישומים שיחויבו במס בעת מכירת ניירות ערך. הטלת מס הן בשלב הרישום בבורסה (לפי סעיף 101 הקיים) והן בעת המכירה, תגרום לכפל מס. מוצע לכן לקבוע כי הוראות סעיף 101 לא יחולו לגבי מניה שבעליה חייב במס בעת מכירתה.

לפסקה (4) – תיקון סעיף 119א

סעיף 119א לפקודה קובע כי אם היה לחבר בני-אדם חוב למס הכנסה ונתפרק או העביר את נכסיו ללא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנותרו לו אמצעים לסיילוק החוב, ניתן לגבות את המס שהחבר חייב בו ממי שקיבל את הנכסים.

מוצע לקבוע כי הוראות הסעיף יחולו גם כשהעברת הנכסים נעשתה בידי יחיד. כמו כן מוצע לקבוע כי הוראות הסעיף יחולו כל עוד לא חלפו 5 שנים מיום העברת הנכסים.

לפסקה (5) – הוספת סעיף 129א

כדי לעודד את קופות הגמל להכנס לתחום הבניה להשכרה, מוצע לקבוע כי קופות גמל שהיינה חייבות במס מוגבל בשיעור של 20% לגבי הכנסתן מהשכרת בנין שבנו,

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 52.

(8) אחרי סעיף 220 א יבוא:

220. לא ישלם תאגיד, במישרין או בעקיפין, קנס או כופר כסף שהוטל על זולתו בשל עבירה לפי סעיפים 215 עד 220: העובר על הוראה של סעיף זה, דינו – קנס פי שלושה מסכום הקנס או הכופר ששולם; לענין זה, "תאגיד" – למעט תאגיד שחבריו חייבים להעמיד לרשותו את מלוא כוח עבודתם ולהעביר לו את נכסיהם."

"תשלום קנס או כופר שהוטל על הזולת"

(9) בסעיף 224 א, במקום "215-220" יבוא "215 עד 220 ו-220 ב" ובמקום "אחת משתי אלה" יבוא "שתי אלה".

תיקון חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה)

9. בחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985⁸ (להלן – החוק) –

(1) בסעיף 6 –

(א) בסעיף קטן (ב), בהגדרת "רווח" או "הפסד" מניירות ערך, הסיפה המתחילה במלים "בתוספת סכום הערך הכולל" – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ג) –

(1) ברישה, במקום "רק כנגד רווח מניירות ערך" יבוא "ובלבד שהסכום שיותר לקיזוז לא יעלה על הרווח הריאלי מניירות ערך";

(2) בהגדרת "ההפרש הריאלי מניירות ערך" –

(1) פסקה (1) תימחק;

(2) בפסקה (2), המלה "בתוספת" – תימחק;

(3) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) בתוספת הפסד מניירות ערך או בניכוי רווח מניירות

ערך על פי סעיף קטן (ב), ובניכוי ריבית ודיבידנד שהתקבלו בשנת המס מניירות ערך";

דברי הסבר

העבירה, בין אם הקנס הוטל לפי חוק העבירות המינהליות ובין אם הטילו בית המשפט, יראו זאת כעבירה שהעונש בשלה הוא קנס בסכום של פי שלושה מסכום הקנס או הכופר ששולם בידי אותו חברי-בני-אדם.

הוראה זו תסייע להגשמת כוונת המחוקק לפיה בעל התפקיד ישא בעצמו בעונש בשל ביצוע העבירה.

הוראה דומה קיימת כיום בפקודת התעבורה.

סעיף 9 – תיקון חוק תיאומים בשל אינפלציה

סעיף 6 לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985, קובע חיוב במס על עליית ערך של ניירות ערך נסחרים בבורסה, לגבי נישום שחלות עליו הוראות פרק ב' לחוק האמור.

כיום, החיוב במס לא חל לגבי מניות שליטה ולגבי ניירות ערך שהותקפו בידי הנישום במהלך כל שנת המס.

מוצע להרחיב את הסעיף ולהסמיך את השר לפטור מחובת הגשת דוח כל מי שקיבל הכנסה שנוכה ממנה מס במקור כדין או שחל לגביה פטור ממס, וללא הכנסה זו היה פטור מחובת הגשת דוח.

לפסקה (8) ו-(9) – הוספת סעיף 220, ותיקון סעיף 224 א

סעיף 224 א לפקודה קובע כי אם עבר חברי-בני-אדם עבירה לפי הסעיפים 215 עד 220 לפקודה, יראו כאשם בביצוע העבירה גם כל אדם שבשעת ביצוע העבירה היה בעל תפקיד בהגדרתו בסעיף, אלא אם כן הוכח כי העבירה נעברה שלא בידיעתו, או כי נקט את כל האמצעים הסבירים למנוע את ביצוע העבירה.

מוצע לקבוע כי אם ישלם חברי-בני-אדם קנס שהוטל על בעל תפקיד שלפי הוראות הסעיף רואים אותו כאשם בביצוע

⁸ ס"ח התשמ"ה, עמ' 172.

(3) אחרי הגדרת "הפרש הריאלי מניירות ערך" יבוא:

"רווח ריאלי מניירות ערך" – הפרש ריאלי מניירות ערך כשהסכום הוא סכום שלילי:"

(ג) בסעיף קטן (ד), פסקה (3) – תימחק;

(ד) בסעיף קטן (ו) –

(א) בפסקה (1), בסופה יבוא "בכפוף לאמור בסעיף קטן (ז)";

(ב) פסקה (3) – תימחק.

(ה) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ז) (1) רווח ממימוש ניירות ערך שהם נכסים קבועים יראו כרווח מניירות ערך לפי סעיף 6(ב): הפסד ממימוש ניירות ערך כאמור, יקוזז תחילה כנגד רווח מניירות ערך לפי סעיף 6(ב) לפני הקיזוז לפי סעיף זה, עד לסכום השווה לרווח הריאלי מניירות ערך כמשמעותו בסעיף 6(ג), ויתרתו תועבר לשנת המס הבאה, ותיחשב החל מאותה שנה, כהפרש ריאלי שהועבר לפי סעיף 6(ג): לענין זה –

"רווח" או "הפסד" ממימוש ניירות ערך שהם נכסים קבועים – ההפרש שבין התמורה שנתקבלה ממימוש ניירות הערך לבין המחיר המקורי המתואם שלהם:

"המחיר המקורי המתואם" – ערך נייר הערך בבורסה בתום שנת המס 1991, או בתום שנת המס שבה נרכש נייר הערך, לפי המאוחר שביניהם, כשהוא מתואם מאותו מועד ועד החודש שקדם לחודש שבו מומש נייר הערך:

(2) האמור בפסקה (1) לא יחול על מכירת מניות שליטה בידי חברת השקעות תעשייתית, ובלבד שאם יש לחברה הפסדים הניתנים לקיזוז, הם יקוזזו תחילה כנגד רווח ההון הפטור: לענין פסקה זו –

"מנית שליטה" – מניה המקנה, לבדה או ביחד עם מניות אחרות, לחברה השקעות תעשייתית 10% לפחות מכת ההצבעה ומהון המניות המונפק בחברה אחרת, ובלבד שהיו לחברה התעשייתית זכויות כאמור בחברה האחרת לפחות שלוש שנים לפני רישום מניות החברה האחרת למסחר בבורסה:

"חברת השקעות תעשייתית" – חברה שמניותיה נסחרות בבורסה, ולפחות 80% מרכושה מושקע בהון מניות של חברה שלפחות 90% מפעילותה בשנת המס היא פעילות ייצורית כמשמעותה בחוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט-1969, בישראל;

דברי הסבר

הפחתת המחיר המקורי המתואם מהתמורה שנתקבלה ממימוש נייר הערך.

ה"מחיר המקורי המתואם" לענין זה, הוא ערכו של נייר הערך בבורסה בתום שנת המס 1991 או בתום שנת המס שבה נרכש נייר הערך, לפי המאוחר שביניהם, כשהוא מתואם מאותו מועד ועד החודש שקדם לחודש שבו מומש נייר הערך.

לפי המוצע, בשנת רכישת ניירות הערך ימשיך לחול חיוב במס לפי סעיף 6 לחוק התיאומים. עליית הערך של הניירות החל מהשנה שלאחר שנת הרכישה, תמוסה בעת מכירת נייר הערך, כאשר הרווח שימוסה יחושב על ידי

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 322.

(3) הוראות פסקאות (1) ו-(2) לא יחולו על מניות שנרשמו למסחר בבורסה לפני היום הקובע, אם בעל המניות ביקש שלא יחול בשעת מכירתן לראשונה לאחר הרישום הפטור ממס על רווח הון לפי סעיף 97(ג) לפקודה;

(4) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), במכירת נייר ערך שנרשם למסחר בבורסה לאחר היום הקובע, המחיר המקורי המתואם יהיה המחיר המקורי שלו כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, כשהוא מתואם מיום רכישת נייר הערך ועד החודש שקדם לחודש שבו נמכר;

(ח) מי שהיה ברשותו נייר ערך נסחר בבורסה במועד שבו חדלו לחול עליו הוראות פרק זה, יראוהו כאילו מכר את נייר הערך במחיר הבורסה באותו יום.”

(2) בתוספת א', בסעיף 3, פסקה (4) – בטלה;

(3) בתוספת ב', בסעיף 1, בהגדרת "נכסים קבועים" –

(א) בפסקה (2), המלים "ולא נמכרו עד תומה", פעמיים – יימחקו, האמור בפסקה יסומן (א) ואחריה יבוא:

"(ב) מנית שליטה כהגדרתה בסעיף 6(1)(2);”

(ב) בפסקה (3), בפסקאות משנה (א) ו-(ב), המלים "ולא נמכרו ולא נפדו עד תומה" – יימחקו;

(4) בתוספת ג', בסעיף 2, פסקה (4) – בטלה.

10. בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963¹⁰ –

(1) בסעיף 17(א), בסופו יבוא "לרבות הוצאות פיתוח שהרוכש התחייב לשלמן למוכר בשל המקרקעין”;

(2) במקום סעיף 349 יבוא:

349. (א) מכירת דירת מגורים תהא פטורה ממס. "פטור לדירת מגורים"

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יחול הפטור לגבי יחיד שמכר שתי דירות מגורים או יותר בפטור ממס, ב־12 החדשים שקדמו למכירת הדירה.

ד ב ר י ה ס כ ר

אלא גם על מחיר הוצאות הפיתוח שהרוכש מתחייב לשלם בגין המקרקעין הנמכרים.

לפסקאות (2) עד (4) – סעיפים 349 עד 349, ת 49 ו־62 מוצע לפטור ממס שבח מקרקעין רווח ממכירת דירות מגורים בידי יחיד. הפטור יחול לגבי מכירה של עד שתי דירות בכל 12 חודשים.

הפטור יחול על כל דירה המיועדת למגורים לפי טיבה – בין אם שימשה בפועל למגורים ובין אם לא שימשה, ובלא הגבלה כלשהי לגבי מתיר הדירה, הרווח אותו הפיק המוכר ממכירתה ומספר הדירות שבבעלות המוכר.

החיוב במס כאמור לא יחול על מכירת מניות שליטה בידי חברת השקעות תעשייתית כמוגדר בחוק.

סעיף 10 – תיקון חוק מס שבח מקרקעין

לפסקה (1) – תיקון סעיף 17

מוצע להגדיל את מס הרכישה המוטל על מי שקונה קרקע, כך שהבסיס לחישוב המס יהא לא רק מחיר הקרקע

¹⁰ ס"ח התשכ"ג, עמ' 405.

(ג) לענין סעיפים קטנים (א) ו-(ב), יראו כמכירת דירת מגורים גם מכירת זכות באיגוד מקרקעין בידי יחיד, כשרכושו של האיגוד הוא בנין אחד, ולזכות במקרקעין צמודה זכות ייחודית לדירת מגורים אחת בלבד שבבנין.

(ד) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול לגבי דירת מגורים שנמכרה בפטור ממס לפי סעיף 71 אחרי היום הקובע, שלא מאת איגוד כאמור בסעיף קטן (ג), כל עוד לא שולם בגינה המס: לענין זה, "היום הקובע" – כ"ב באלול התשנ"א (1 בספטמבר 1991).

(3) סעיפים 149 עד 149 ו-49ח – בטלים:

(4) בסעיף 62, בסופו יבוא:

"לענין זה, "זכות במקרקעין" – למעט זכות במקרקעין שהיא דירת מגורים, ו"זכות באיגוד" – למעט זכות באיגוד מקרקעין שחל לגביה האמור בסעיף 49ב(ג).":

(5) בסעיף 89(א), במקום "שופט בית משפט מחוזי" יבוא "שופט כמשמעותו בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984":

(6) אחרי סעיף 98 יבוא:

98א. לא ישלם תאגיד, במישרין או בעקיפין, קנס או כופר כסף שהוטל על זולתו בשל עבירה לפי סעיף 98: העובר על הוראה של סעיף זה, דינו – קנס פי שלושה מסכום הקנס או הכופר ששולם: לענין זה, "תאגיד" – למעט תאגיד שחבריו חייבים להעמיד לרשותו את מלוא כוח עבודתם ולהעביר לו את נכסיהם.":

(7) בסעיף 99, אחרי "סעיף 98" יבוא "או 98א", ובמקום "אחת משתי אלה" יבוא "שתי אלה".

11. בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"ג-1963¹² –

תיקון חוק
מס רכוש

(1) אחרי סעיף 57 יבוא:

57א. לא ישלם תאגיד, במישרין או בעקיפין, קנס או כופר כסף שהוטל על זולתו בשל עבירה לפי סעיף 57: העובר על הוראה של סעיף זה, דינו – קנס פי שלושה מסכום הקנס או הכופר ששולם: לענין זה, "תאגיד" – למעט תאגיד שחבריו חייבים להעמיד לרשותו את מלוא כוח עבודתם ולהעביר לו את נכסיהם.":

(2) בסעיף 58, אחרי "סעיף 57" יבוא "או 57א" ובמקום "אחד משני אלה" יבוא "שני אלה".

דברי הסבר

לפסקאות (6) ו-(7) – הופפת סעיף 98 ותיקון סעיף 99

ראה הסבר לסעיף (8).

סעיף 11 – תיקון חוק מס רכוש

ראה הסבר לסעיף (8) ו-(9).

לפסקה (5) – תיקון סעיף 89

לאור הלהץ הרב הקיים על ועדות הערר לפי חוק מס שבת מקרקעין, מוצע לקבוע כי יושב ראש הועדה יהיה שופט שמונה לפי חוק בתי המשפט, אך לא דוקא שופט בית משפט מחוזי.

¹¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 195.
¹² ס"ח התשכ"ג, עמ' 100.

תיקון חוק
עסקאות גופים
ציבוריים

12. בחוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות), התשל"ז-1976¹³, בסעיף 1, בהגדרת "גוף ציבורי", בסופה יבוא:

"(6) כל המתקשר עם המדינה בחוזה בניה, בין במישרין ובין בעקיפין, ושר האוצר קבע אותו כגוף ציבורי לענין זה בצו שיפורסם ברשומות."

תיקון חוק
הביטוח הלאומי

13. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968¹⁴, בסעיף 139, בסעיף קטן (ב), כפסקה (1), אחרי "הכנסה" יבוא "מס שהזכאי חייב בו לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961".

תיקון חוק
מס ערך מוסף

14. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ז-1976 -

(1) במקום סעיף 106 יבוא:

106. היה לחייב במס חוב מס והוא העביר את נכסיו ללא תמורה או בתמורה חלקית בלי שנותרו לו אמצעים לסילוק החוב האמור, או שנכסים הועברו כאמור בעקבות פירוק או פשיטת רגל של החייב במס, ניתן יהיה לגבות את המס שהחייב במס חייב בו ממי שקיבל את הנכסים בנסיבות כאמור כל עוד לא עברו 5 שנים מיום העברת הנכסים, ובלבד שלא יגבו ממי שקיבל את הנכסים יותר משווי הנכסים שקיבל ללא תמורה או מההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכסים; לענין סעיף זה, "שווי של נכסים" - המחיר שהיה מתקבל במכירתם ממוכר מרצון לקונה מרצון."

"גביית מס
בנסיבות מיוחדות

(2) בסעיף 112א(א) -

(א) ברישה, אחרי "על עסקאות" יבוא "או סכום שחייב במס חייב בו בשל ניכוי מס תשומות ביחר או שלא כדין";

(ב) כפסקה (1), בסופה יבוא "לרבות הפרשי הצמדה, ריבית וקנסות";

דברי הסבר

הוראת הסעיף הוכחה כיעילה ומוצע להרחיב את תחולתו גם לגבי חובות מס רכוש.

סעיף 14 - תיקון חוק מס ערך מוסף

לפסקה (1) - החלפת סעיף 106

ראה הסבר לסעיף (4)8.

לפסקה (2) - תיקון סעיף 112א

סעיף 112א לחוק קובע:

"גביית מס במקרים מיוחדים

112א. (א) היתה למנהל סיבה לחשוש כי המס על עסקאות לא יישולם משום שיש בדעתו של עוסק לצאת מישראל או מחמת סיבה אחרת, רשאי הוא -

(1) אם נעשתה לעוסק שומה לפי 77 - לדרוש בהודעה בכתב שהעוסק יתן מיד ערובה, כדי

סעיף 12 - תיקון חוק עסקאות גופים ציבוריים

חוק עסקאות גופים ציבוריים קובע כי גוף ציבורי כהגדרתו בחוק לא יתקשר עם תושב ישראל בעסקה למכירת נכס או למתן שירות לגוף הציבורי, אלא לאחר שהומצא למי שמייצג את הגוף הציבורי אישור מפקיד מורשה, מרואה חשבון או מיועץ מס, המעיד כי אותו תושב מנהל את פנקסיו על פי החוק ומזווח על הכנסותיו על פי החוק.

מוצע להרחיב את הגדרת "הגוף הציבורי", ולכלול בה כל אדם המתקשר עם המדינה בחוזה בניה, בין במישרין ובין בעקיפין, וששר האוצר הכריז עליו כעל גוף ציבורי לענין זה.

סעיף 13 - תיקון חוק הביטוח הלאומי

סעיף 139 לחוק הביטוח הלאומי מאפשר לקזז קיצבת ילדים כנגד חובות מס הכנסה שהזכאי לקיצבת הילדים חייב.

¹³ ס"ח התשל"ז, עמ' 280.
¹⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.

(3) אחרי סעיף 112 יבוא:

112. (א) הוגש ערעור לפי סעיף 83, רשאי בית המשפט להתיר למנהל, לפי בקשתו, לעכב תשלום החזר מס המגיע למערער לפי חוק זה עד אשר ישולם חוב מס המגיע ממנו כאמור או עד אשר תינתן ערובה להנחת דעתו לתשלום המס הנקוב בשומה, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה וקנסות עד ליום התשלום.

(ב) נקבע בערעור כי העוסק אינו חייב חוב מס כאמור – יוחזר לו סכום החזר שעוכב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה; לענין זה יחולו הוראות סעיף 105(ג) ו-(ד), בשינויים המחוייבים.

(4) אחרי סעיף 118 יבוא:

118. לא ישלם תאגיד, במישרין או בעקיפין, קנס או כופר כסף שהוטל על זולתו בשל עבירה לפי חוק זה או התקנות לפיו; העובר על הוראה של סעיף זה, דינו – קנס פי שלושה מסכום הקנס או הכופר ששולם; לענין זה, "תאגיד" – למעט תאגיד שחבריו חייבים להעמיד לרשותו את מלוא כוח עבודתם ולהעביר לו את נכסיהם.

(5) בסעיף 119, במקום "או שנקט" יבוא "ושנקט";

(6) בסעיף 138(א), בסופו יבוא "או נועדה למנוע גביית מס או להקשות על גבייתו באופן בלתי נאות."

דברי הסבר

חשש שהמס לא ייגבה; למשל, מקרה של חוב הנובע מניכוי מס תשומות שלא כדין.

ב. להרחיב את סמכות המנהל לדרוש ערובה לא רק בגין המס המוגדר בסעיף 1 לחוק כקודם בלבד, אלא גם בגין ריבית, הפרשי הצמדה וקנסות.

צעדים אלה דרושים לשם העמקת הגבייה.

לפסקה (3) – הוספת סעיף 112 כ:

מוצע לקבוע, כי לאחר שמוגש ערעור על שומה רשאי בית המשפט להתיר למנהל, לפי בקשתו, לעכב תשלום החזר מס המגיע למערער עד שישולם חוב המס או עד שתופקד ערובה לתשלום. תיקון זה מיועד למנוע מצב לפיו יחזירו שלטונות מע"מ החוזרים לנישום, אשר ערכאה שיפוטית כבר קבעה כי הוא חייב למע"מ חוב מס.

לפסקאות (4) ו-(5) – הוספת סעיף 118 ותיקון סעיף 19 ראה הסבר לסעיף (8) ו-(9).

לפסקה (5) – תיקון סעיף 138(א)

ראה הסבר לסעיף (2)8.

הנחת דעתו של המנהל, לתשלום המס הנקוב בשומה:

(2) אם לא נעשתה לעוסק שומה – לשום את המס שהעוסק חייב בו, לדעת המנהל, לפי סכום סביר בעיניו ולכלול בה גם את הפרשי ההצמדה, הריבית והקנסות שהוא חייב בהם.

(ב) שומה שנעשתה לפי סעיף קטן (א)2, ימסור המנהל הודעה בכתב עליה, וכל סכום הרשום בה ישולם מיד עם מסירת ההודעה.

(ג) לא שולם הסכום כאמור או לא ניתנה הערובה, לפי הענין, רשאי בית משפט שלום, על פי בקשת המנהל, ליתן צו, אף שלא בפני העוסק –

(1) על עיכוב יציאתו מהארץ;

(2) על עיקול רכשו.

(ד) שולם סכום כאמור או ניתנה ערובה, רשאי העוסק להגיש השגה וערעור בדרך שמשיגים ומערערים על שומה לפי סעיף 77.

מוצע לתקן סעיף זה כלהלן:

א. להרחיב את סמכות המנהל לכל מקרה שבו יש

15. בחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952¹⁵ -

(1) בסעיף 13(ג), המלים "שיבואם חייב במס" - יימחקו;

(2) בסעיף 29ד, אחרי "א" יבוא "106, 119".

16. (א) תחילתו של סעיף 10(2) עד (4) לגבי מכירות שנעשו החל ב-1 בחודש שלאחר פרסומו של חוק זה ברשומות.

(ב) תחילתם של סעיפים 8(4) ו-14(1) - החל ביום כ"ה בטבת התשנ"ב (1 בינואר 1992) (להלן - היום הקובע), גם לגבי העברות נכסים שבוצעו לפני מועד זה.

(ג) תחולתם של סעיפים 8(8), 10(6), 11 ו-14(4) לגבי עבירות שנעברו החל ביום הקובע.

(ד) תחולתו של סעיף 8(7) לגבי דו"חות לשנת המס 1989 ואילך.

(ה) תחילתן של שאר הוראות חוק זה החל ביום הקובע.

דברי הסבר

לטיובין מיבוא והן לטובין מייצור מקומי. במצב זה אין כל סיבה לאבחנה הקיימת בחוק כיום בהפעלת הסנקציה של עיכוב טובין בשל אי תשלום חוב מס.

מוצע איפוא להרחיב את האפשרות הנתונה למנהל לעכב הוצאת טובין מפיקוח המכס עד לסילוק המס המגיע מהחייב על טובין מיבוא גם למצב שבו חוב המס מתייחס לטובין מייצור מקומי.

סעיף 15 - תיקון חוק מס קניה (טובין ושירותים)

סעיף 13(ג) לחוק מס קניה קובע:

"המנהל רשאי לעכב הוצאתם של טובין מפיקוח המכס עד לסילוק מס המגיע מהחייב על טובין אלה או טובין אחרים שיבואם חייב במס."

קיימים עוסקים אשר חובות המס שלהם מתייחסים הן

¹⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 344.

חוק מס הכנסה (עידוד בניה והשכרת דירות) (תיקוני חקיקה והוראות שונות) (מס' 2), התשנ"א-1991

[466]

1. בחוק זה – הגדרות
 "דירה" – חדר או מערכת חדרים שנועדו לשמש יחידה שלמה ונפרדת למגורים, למעט חדר או מערכת חדרים כאמור במלון או בבית אבות;
 "הפקודה" – פקודת מס הכנסה;¹
 "חוק תיאומים בשל אינפלציה" – חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985;²
 "מלאי עסקי" – כמשמעותו בסעיף 85(ג) לפקודה;
 "תקופה מזכה" – התקופה שמיום פרסום חוק זה ועד יום כ"ט בטבת התשנ"ה (31 בדצמבר 1994);
 כל שאר המונחים – כהגדרתם בפקודה.

2. (א) דירה המהווה מלאי עסקי שהושכרה למגורים כשכל תקופת שכירות היא של לפחות שנים עשר חודשים רצופים, שתחילתה של הראשונה בהן היא בתקופה המזכה, לא יראוה כאילו היתה בשל כך לנכס קבוע לענין הפקודה ולענין חוק תיאומים בשל אינפלציה.
 (ב) דירה שהושכרה כאמור בסעיף קטן (א), ותקופת השכירות הרצופה מסתיימת ביום ט' בטבת התשנ"ו (1 בינואר 1996) או לאחר מכן, יראוה כאילו היתה לנכס קבוע ביום האמור.

3. בחוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990³ – תיקון חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים)

(1) בסעיף 1, בפסקה (3), בסופה יבוא:
 "או לשוכר שהוא חבר-בני-אדם שנקבע לענין זה על ידי נציב מס הכנסה בהודעה שפורסמה ברשומות, לאחר שנחה דעתו כי עיקר פעילותו היא למטרות

דברי הסבר

הוראה זו תחול לגבי דירות שהושכרו בתקופה המזכה, קרי: בתקופה שמיום תחילתו של החוק המוצע ועד 31 בדצמבר 1994. כדי למנוע פגיעה במי שהשכיר דירה לקראת תום התקופה המזכה, מוצע לקבוע שהשכרה שתסתיים עד תום שנה מתום התקופה המזכה לא יחול בשלה שינוי יעוד, ולעומת זאת השכרה שתיעשה בתקופה המזכה ושתקופת ההשכרה תסתיים ב־1 בינואר 1996 או לאחר מכן – תגרום לשינוי יעוד הנכס ב־1 בינואר 1996.

סעיף 3 סעיף 2 לחוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990, קובע:

סעיף 2 השכרת דירה בידי מי שהדירה נחשבת אצלו מלאי עסקי, כגון קבלן בנין, גורמת לשינוי יעוד הדירה ממלאי עסקי לנכס קבוע. לפי סעיף 85 לפקודה, שינוי היעוד נחשב למכירת הדירה, דבר הגורם לחיובו של הקבלן במס. כמו כן הפיכת הדירה ממלאי עסקי לנכס קבוע מקטינה את הניכוי השוטף שהקבלן זכאי לו לפי חוק התיאומים בשל אינפלציה.

כדי לעודד קבלני בנין להשכיר דירות הכלולות במסגרת המלאי העסקי שלהם, מוצע לקבוע שהשכרת דירה כאמור למגורים, לתקופה של שנים עשר חודשים לפחות, לא תגרום לשינוי יעוד הדירה.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
² ס"ח התשמ"ה, עמ' 172.
³ ס"ח התש"ן, עמ' 148.

מתן דיור לזכאים שנקבעו על ידי משרד הבינוי והשיכון, לקליטת עליה, לבריאות, או לסעד, והוא שוכר את הדירה כדי להשכירה למטרה כאמור, ליחיד שאינו עובד באותו חבר-בני-אדם, ובלבד שהפעילות האמורה של החבר אינה למטרת רווח.

(2) בסעיף 7, במקום הסיפה המתחילה במלים "כ"ד בטבת" יבוא "ח' כטבת התשנ"ו (31 בדצמבר 1995)".

4. בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 -

תיקון חוק
לעידוד השקעות
הון

(1) בסעיף 47(ב)(2), אחרי "או בסעיף 51(ב)" יבוא "או בסעיף 53(ב)",

(2) אחרי סעיף 51 יבוא:

52. על אף האמור בסעיפים 47 ו-51, חברה תושבת חוץ שהיא בעלת מפעל מאושר, תהא חייבת על הכנסתה החייבת מאותו מפעל במס חברות לפי סעיף 47(א) בהתאם לשיעור השקעת החוץ שבה, ונוסף לכך במס בשיעור 15% על הכנסתה האמורה לאחר שנוכה ממנה מס החברות כאמור.

(3) בסעיף 53א, במקום הגדרת "סכום אינפלציוני" יבוא:

"סכום אינפלציוני" - הסכום המתקבל מצירוף שניים אלה:

(1) המחיר המקורי של חלק הקרקע המתייחס לחלק הנמכר מוכפל בשיעור עליית המדד ממועד רכישת הקרקע ועד מועד המכירה ובהפחתת המרכיב

דברי הסבר

בעקבות תיקון זה ינתן הפטור גם ליחיד המשכיר דירה לחברה המשמשת, למעשה, צינור להעברת דירה ממשכיר לשוכר, כדוגמת חברת עמידר, השוכרת דירות על מנת להשכירן לעולים.
בנוסף לכך, מוצע להאריך את תוקף הפטור הניתן בחוק האמור להכנסה משכר דירה עד תום שנת 1995.

סעיף 4

לפסקה (2):

כדי לאפשר כניסת חברות תושבות חוץ למסגרת חוק לעידוד השקעות הון, מוצע לקבוע כי חברה כאמור שיש לה סניף בישראל שקיבל אישור כמפעל מאושר, יחול לגבי הכנסתה מהמפעל המאושר מס חברות בהתאם לשיעור השקעת החוץ שבה (10% - 25%) ומס נוסף בשיעור 15% על הכנסתה החייבת לאחר שנוכה ממנה מס החברות. כתוצאה מכך מרבית החברות האמורות יחויבו במס בשיעור של 23.5%. שיעור זה זהה לשיעור המס הכולל החל על רווח מחולק של חברת משקיעי חוץ תושבת ישראל.

לפסקה (3):

סעיף 53(ב) לחוק לעידוד השקעות הון קובע:

"על הכנסה ממכירת בנין להשכרה או חלק ממנו יחולו הוראות סעיף 47, ובלבד שעל חלק מההכנסה בגובה הסכום האינפלציוני, יחול מס בשיעור של 10% במקום השיעורים הקבועים בסעיף 47(א) ו-(ג); האמור בסעיף קטן זה יחול הן

יחיד שהיתה לו בשנת המס הכנסה של דמי שכירות, יהא פטור ממס על הכנסה זו, ובלבד שלא היתה לו הכנסה של דמי שכירות בסכום כולל העולה על 2,600 שקלים חדשים בשל חודש השכרה כלשהו בשנת המס; לענין סעיף זה יראו כהכנסת היחיד גם הכנסה של דמי שכירות של בן זוגו המתגורר עמו או של ילדו שעד גיל שמונה עשרה".

סעיף 1 לחוק מגדיר "דירת מגורים" כ"דירה או חלק מדירה המשמשת למגורים, למעט דירה הרשומה או שיש לרשמה בפנקסים שחייבים לנהל לגבי הכנסת המשכיר מעסק".

"דמי שכירות" מוגדרים בסעיף זה כ"דמי שכירות מהשכרת דירת מגורים אחת או יותר לשוכר שהוא יחיד".

מוצע להרחיב את הפטור האמור ולקבוע כי יחול גם לגבי השכרה לחבר-בני-אדם, ובלבד שנתמלאו התנאים הבאים:

1. הנציב יקבע לענין זה את החבר ויפרסם את שמו ברשומות לאחר ששוכנע כי עיקר פעילות החבר היא למטרת דיור לזכאים, קליטת עליה, בריאות או סעד;
2. החבר שוכר את הדירה כדי להשכירה ליחיד למטרה כאמור והיחיד אינו עובד של החבר;
3. פעילות זו של השכרה אינה נעשית בידי החבר למטרות רווח.

ס"ח התשי"ט, עמ' 234.

הבלתי קבוע: לענין זה, "המרכיב הבלתי קבוע" – המחיר המקורי של חלק הקרקע המתייחס לחלק הנמכר, מוכפל בשיעור עליית המדד בתקופה שבה הקרקע היתה נכס בלתי קבוע לענין חוק תיאומים בשל אינפלציה, כשהסכום המתקבל מתואם מהמועד שבו היתה הקרקע לנכס קבוע לענין החוק האמור או מהמועד שבו הובאה בחשבון כשינוי שלילי לענין החוק האמור, לפי המוקדם, ועד למועד המכירה:

(2) סכום השווה להוצאות הבניה שטרם הופחתו עד למועד המכירה כשהן מוכפלות בשיעור עליית המדד מהמועד שבו הובאו בחשבון כשינוי שלילי לענין חוק תיאומים בשל אינפלציה או מהמועד שבו היו לנכס קבוע לפי החוק האמור, לפי המוקדם, ועד ליום המכירה:"

(4) בסעיף 53ב –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בעליו של בנין להשכרה שהושכר לראשונה בתקופה שמיום כ"ב באלול התשנ"א (1 בספטמבר 1991) ועד תום שנת המס 1994, יהא זכאי להטבות המפורטות בסעיפים 53ב ו-53ד, אם לפחות מחצית משטח הרצפות של הבנין הן דירות שהיו מושכרות למגורים במשך 5 שנים לפחות מתוך 7 השנים שלאחר תום הבניה, ובלבד

דברי הסבר

נעשתה לגביהן מכירה כמשמעותה בסעיף 88 לפקודה לפני שחלפו עשר שנות השכרה כאמור."

כדי לעודד בניה להשכרה מוצע להקטין את תקופת המינימום הדרושה בחוק להשכרת הדירות מ"5 שנים ל-5 שנים מתוך 7 השנים שתחילתן בתום הבניה. ההטבה תינתן לתקופה מוגבלת, לגבי בנין להשכרה שיושכר לראשונה בתקופה שמיום 1 בספטמבר 1991 ועד תוך שנת המס 1994.

(2) ההגבלה הקבועה היום בסעיף 53ב(א) לגבי מכירת הדירות בבנין להשכרה מונעת את האפשרות שבניית הבנין להשכרה והשכרתו יפוצלו כך שהבנין ייכנה בידי חברה קבלנית, ולאחר מכן יימכר לגוף אחר – כגון קופת גמל, קרן נאמנות או חברה רגילה – שיעסוק בהשכרת הדירות.

המציאות מראה שפיצול כזה עשוי להביא לכניסת גורמים נוספים לענף הבניה להשכרה ולכן מוצע לאפשר, ובלבד שהמכירה לגוף המשכיר תיעשה לפי תכנית שאושרה מראש בידי המינהלה, ושמשפר הדירות הנמכרות כאמור יהיה לפחות 50 דירות.

בעקבות התיקון, הקכלן שבונה את הבנין להשכרה יהא זכאי לשיעור מס מופחת של 25% בעת מכירת הבנין להשכרה. במקרה שהחברה שרוכשת ממנו את הבנין לא תעמוד בתנאי ההשכרה הקבועים כחוק, יחוייב בונה הבנין להשלים את הפרש המס בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.

במקביל, החברה שרוכשת את הבנין ומשכירה אותו תהא זכאית לכל הטבות המס הקבועות בפרק שביעי 1, הן בשלב השכרת הדירות והן בשלב המכירה.

על הכנסה כהגדרתה בסעיף 1 לפקודה והן על שבה כמשמעותו לפי סעיף 6 לחוק מס שבה מקרקעין, התשכ"ג-1963."

סעיף 53א לחוק מגדיר:

"סכום אינפלציוני" – במכירת בנין להשכרה או חלק ממנו – חלק מההכנסה השווה למחיר המקורי של חלק הקרקע המתייחס לחלק הנמכר מוכפל בשיעור עליית המדד מיום רכישת הקרקע עד תום שנת המס 1984..."

הגבלת הסכום האינפלציוני למכפלת מרכיב הקרקע בשיעור עליית המדד עד תום שנת המס 1984 בלבד, מונעת מתן הגנה מלאה כנגד שחיקה אינפלציונית לגבי התקופה שמשנת המס 1985 ואילך. כמו כן, אין כיום התייחסות למרכיב הוצאות הבניה.

מוצע, על כן, לקבוע, כי לצורך חישוב הסכום האינפלציוני, מרכיב הקרקע והוצאות הבניה יוכפלו בשיעור עליית המדד מיום הרכישה ועד מועד המכירה, ומסכום זה יופחת החלק המתייחס לתקופה שבה הקרקע היתה נכס בלתי קבוע בידי המוכר, מכיון שבתקופה זו קיבל המוכר הגנה מפני שחיקה אינפלציונית.

לפסקה (4):

(1) סעיף 53ב(א) לחוק לעידוד השקעות הון קובע:

"בעל בנין להשכרה יהיה זכאי להטבות המפורטות בסעיפים 53ב ו-53ד, אם לפחות מחצית משטח הרצפות של הבנין הן דירות שהיו מושכרות למגורים במשך עשר שנים לפחות מתוך שתיים עשרה השנים שלאחר תום הבניה ולא

שלגבי מחצית משטח הרצפות של הבנין לא נעשתה מכירה כמשמעותה בסעיף 88 לפקודה לפני שחלפו 5 שנות השכרה.

(ג) (1) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), מי שבנה בנין להשכרה יהיה זכאי להטבות לפי סעיף קטן (א) או (ב), לפי הענין, גם אם מכר את הדירות שיש להשכירן כאמור בסעיף קטן (א) לפני שחלפו 5 שנות השכרה, ובלבד שמכר לפחות 50 דירות, לרוכש שהתחייב להשכיר את הדירות למגורים בהתאם לאמור בסעיף קטן (א) או (ב) והמכירה כלולה בתכנית שאישרה המינהלה לפני תחילת הבניה.

(2) הנציב רשאי להתנות את מתן ההטבות כאמור בפסקה (1) בתנאים, לרבות מתן ערבויות לתשלום המס והפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיף קטן (ה);

(3) אדם שרכש בנין להשכרה ממי שבנה אותו, כאמור בפסקה (1), והשכירו בהתאם לתנאים הקבועים בסעיפים קטנים (א) או (ב), יהא זכאי לגבי החלק שהושכר כאמור להטבות הקבועות בסעיף 53ג.

(ב) סעיף קטן (ב) יסומן (ד) ובסופו יבוא "או (ב), לפי הענין";

(ג) סעיף קטן (ג) יסומן (ה)(1), אחרי "ובעל הבנין" יבוא "או משכיר הבנין, לפי הענין, ואחריו יבוא:

"(2) רכש אדם בנין להשכרה ולא מילא את מלוא התחייבויותיו כאמור בסעיף קטן (ג), ישלם בונה הבנין את המס שהופטר ממנו בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהמועד שבו צריך היה לשלם את המס אילו לא ניתן הפטור, ועד המועד שבו שולם בפועל."

(5) בסעיף 53ג -

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא: "ואולם לגבי בנין להשכרה שהושכר לראשונה בתקופה שמיום כ"ב באלול התשנ"א (1 בספטמבר 1991), ועד תום שנת המס 1995, שיעור הפחת על דירה שהיתה מושכרת למגורים בשנת המס יהיה 20%; הושכרה הדירה למגורים במשך חלק משנת המס, יהא בעל הדירה זכאי לחלק יחסי מהפחת האמור."

דברי הסבר

עם זאת, אין מקום לאפשר קיזון הפסדים העלולים להיווצר בדרך זו כנגד הכנסות החייבות בשיעורי מס גבוהים ולכן מוצע לקבוע שבתקופת חמש שנות השכרת הבנין ניכוי הפחת וקיזון הפסד בשלו יותרו רק כנגד הכנסה ממוצע מאושר או ממכירת בנין להשכרה.

לפסקאות (1) ו-(5)(ב):

סעיף 53ג(ב) לחוק לעידוד השקעות הון קובע כי על הכנסה ממכירת בנין להשכרה יחולו הנראות סעיף 47, ואולם על חלק ההכנסה בגובה הסכום האינפלציוני יחול מס בשיעור של 10% במקום השיעורים הקבועים בסעיף 47(א) ו-(ג).

לפסקה (5)(א):

סעיף 53ג(א) לחוק לעידוד השקעות הון קובע:

"שיעור הפחת לפי סעיף 21 לפקודה, על דירה בבנין להשכרה, שהיתה מושכרת למגורים בשנת המס, יהיה 10%."

כדי לעודד בניה להשכרה מוצע להגדיל את הפחת מ-10% ל-20%. בדרך זו יופחת הנכס כולו תוך 5 שנים. הגדלת הפחת תחול לגבי בנין שהושכר לראשונה בתקופה שמיום 1 בספטמבר 1991 ועד תום שנת המס 1995.

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף 47" יבוא "47(א), (1א) או (ג), לפי הענין" ובמקום "בסעיף 47(א) ו-(ג)" יבוא "בסעיפים האמורים:"

(ג) בסופו יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ב), על הכנסה של חברה תושבת חוץ ממכירת בנין להשכרה או חלק מבנין כאמור יחול מס חברות לפי סעיף 47(1א) בהתאם לשיעור השקעת החוץ שבה ונוסף לכך מס בשיעור 15% על ההכנסה האמורה לאחר שנוכה ממנה מס החברות כאמור.

(ה) היתה ההכנסה החייבת מבנין להשכרה קטנה מסכום הפחת שבעל הבנין זכאי לו לפי סעיף קטן (א), וטרם חלפו חמש שנים מתחילת ההשכרה, יותר סכום הפחת העולה על 10% בניכוי או בקיזוז, לפי הענין, רק כנגד הכנסה ממפעל מאושר או ממכירת בנין להשכרה שעל מכירתו חלות הוראות סעיף קטן (ב); לענין זה, "סכום פחת העולה על 10%" – לרבות הפסד שנוצר בשלול ולרבות ניכוי בשל פחת שהותר בגינו."

(6) אחרי סעיף 53 יבוא:

53ה. (א) תושב חוץ המוכר מניה באיגוד מקרקעין של תושבי חוץ יהיה פטור ממס שבח מקרקעין בשל מכירת המניה.

(ב) תושב חוץ הרוכש מניה באיגוד מקרקעין של תושבי חוץ, והרכישה נעשתה במישרין מאת האיגוד, יהיה פטור ממס רכישה בשל רכישת המניה.

(ג) בסעיף זה, "איגוד מקרקעין של תושבי חוץ" – חברה שהיא איגוד מקרקעין כהגדרתו בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963⁵, שאושרה לענין זה על ידי הנציב ושנתקיימו לגביה כל אלה:

דברי הסבר

ב. כל בעלי מניותיה הם יחידים שהיו תושבי חוץ בעת רכישת המניות, ואף לא אחד מהם הינו בעל שליטה בחברה;

ג. יש בחברה לפחות 50 בעלי מניות;

ד. עיקר עיסוקה בניית בתים, השכרתם או מכירתם ובבעלותה 50 דירות לפחות.

לפי המוצע, מכירה ורכישה של מניה בחברה כאמור בידי תושב חוץ, תהיה פטורה ממס רכישה וממס שבח מקרקעין.

על החברה עצמה יחול מס הכנסה לגבי הכנסותיה וכן מס שבח ומס רכישה לגבי זכויות במקרקעין שהחברה מוכרת או רוכשת.

הפטור המוצע לחברות כבעלות תושבי חוץ לפי סעיף זה, מקביל בעיקרו לפטור שמוצע לתיתן לגבי מכירה ורכישה של יחידות השתתפות בשותפות רשומה שעיקר עיסוקה בניה או השכרת דירות ואשר יחידותיה נסחרות בבורסה.

כיום יש ספק לגבי שיעור המס החל על חברת משקיעי חוץ. כמו כן, אין התייחסות לגבי שיעור המס על דיבידנד שחולק מהכנסה שמקורה בבנין להשכרה.

מוצע להבהיר שעל הכנסה כאמור יחולו שיעורי המס הקבועים בסעיף 47(א), (1א), (ב) או (ג), לפי הענין, ואילו שיעור המס על דיבידנד כאמור יהא 15%.

לפסקה (6):

מוצע ליצור תנאי מס שיקלו על הקמת חברות כבעלות תושבי חוץ, שיבנו או יקנו בתים בישראל. הכוונה היא לאפשר בין השאר לתושבי חוץ לרכוש דירות בישראל כאשר הם נעזרים בשירותיה של חברה בעלת ניהול מקצועי, שתרכז את פעולות הבניה והשכרת הדירות.

ההטבות יינתנו רק לגבי חברה שתמלא אחר כל אלה:

א. החברה היא איגוד מקרקעין כהגדרתו בחוק מס שבח מקרקעין והיא אושרה לענין סעיף זה על ידי נציב מס הכנסה;

⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

(1) כל בעלי מניותיה הם יחידים שהיו תושבי חוץ בעת רכישת המניות ואף לא אחד מהם הינו בעל שליטה בחברה כהגדרתו בסעיף 3(ט) לפקודת מס הכנסה;

(2) יש בה לפחות 50 בעלי מניות;

(3) עיקר עיסוקה בניית בתים, השכרתם, או מכירתם ובבעלותה 50 דירות לפחות.

תיקון פקודת
מס הכנסה

5. בפקודת מס הכנסה -

(1) בסעיף 63, בסופו יבוא:

"(ד) שר האוצר רשאי לקבוע בצו סוגי שותפויות שיראו אותן לענין פקודה זו כחברה; קבע כאמור, יראו את השותפות לענין פקודה זו כאילו היא חברה, וסכום שחילקה השותפות לשותפים יראוהו כדיבידנד; לענין זה, "שותפות" - שותפות שיחידותיה הוצאו לפי תשקיף והן רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב או בורסה אחרת שקבע שר האוצר לענין זה."

(2) בסעיף 85(ד)(2), אחרי "התשמ"א-1981" יבוא "או פרק שביעי 1 לחוק העידוד".

תיקון חוק
תיאומים בשל
אינפלציה

6. בסעיף 7(ב) לחוק תיאומים בשל אינפלציה, אחרי "או לפי סעיף 47 לחוק מס שבח" יבוא "או לפי פרק שביעי 1 לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959".

תיקון חוק
מס שבח
מקרקעין

7. בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963 -

(1) האמור בסעיף 57 יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) מכירה ורכישה של יחידות השתתפות בשותפות רשומה שעיקר עיסוקה בניה או השכרת דירות, תהא פטורה ממס אם יחידות ההשתתפות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך כאמור בסעיף קטן (א)."

דברי הסבר

להשוות את מעמדו של נישום כאמור למעמדו של נישום שהיה לו רווח הון או שבח ושיכול כיום שלא לנכות ניכוי כאמור כנגד סכום אינפלציוני.

סעיף 7 (1) מוצע לקבוע כי מכירה ורכישה של יחידות השתתפות בשותפות רשומה שעיקר עיסוקה בניה או השכרת דירות תהא פטורה ממס שבח וממס רכישה, אם יחידות ההשתתפות רשומות למסחר בבורסה.

(2) פרק שביעי 1 לחוק עידוד השקעות הון מעניק הטבות מס שונות לבעל בנין להשכרה.

מוצע להבהיר שהוראות פרק שביעי 1 מסדירות את מכלול ההטבות לבעל בנין להשכרה באופן ממצה, ופרט להקלות המס האמורות אין הוא זכאי לפטורים נוספים או לדחיית מס כגון פטור לדירת מגורים בידי יחיד, דחיית מס במיזוגי חברות וכו'.

סעיף 5 (1) לפי סעיף 63 לפקודה רואים את הכנסת השותפות כהכנסת השותפים.

מוצע להסמיק את שר האוצר לקבוע ששותפות שיחידותיה הוצאו לפי תשקיף והן רשומות למסחר בבורסה, תמוסה כאילו היתה חברה, וסכום שחילקה לבעלי היחידות יראוהו כדיבידנד.

(2) סעיף 85(ד) לפקודה קובע כי בעת שינוי ייעוד של בנין שהפכוהו לבנין להשכרה, ממלאי עסקי לנכס קבוע, לא יחול חיוב במס אלא תשלום המס יידחה עד למועד שבו נמכר הבנין ועל המכירה חל חוק מס שבח מקרקעין. מוצע להבהיר שדחיית המס ותשלומו בעת המכירה חלים בכל מקרה שבו חל פרק שביעי 1 לחוק עידוד השקעות הון.

סעיף 6 לפי הדין הקיים, נישום שחל עליו פרק שביעי 1 אינו יכול לבחור באפשרות שלא לנכות ניכוי בשל אינפלציה כנגד סכום אינפלציוני שנוצר לפי אותו פרק. מוצע

(2) אחרי סעיף 72 יבוא:

72א. על אף האמור בכל דין, מכירת דירה כדי מי שהיה זכאי להטבות בשלה לפי פרק שביעי 1 לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, לא יחול לגביה פטור ממס או דחיית מס.

"שילול פטור לדירה בבנין להשכרה"

8. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁶, בסעיף 31 (א1), במקום "שמונה שנים לפחות" יבוא "חמש שנים לפחות".

תיקון חוק מס ערך מוסף

9. בחוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א-1961⁷ -

תיקון חוק להשקעות משותפות בנאמנות

(1) במקום סעיף 1 יבוא:

1. בחוק זה - "הגדרות"

"חוק ניירות ערך" - חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸;
"נייר ערך", "בורסה", "הרשות" - כמשמעותם בחוק ניירות ערך;

"נכסים" - נכסים אלה, כולם או חלקם: נייר ערך הרשום למסחר בבורסה או הנסחר בה, נייר ערך שמוציאה המדינה, נייר ערך חוץ, מזומנים, ונכס אחר שקבע שר האוצר בתקנות ובתנאים שקבע;

"קרן" - קרן להשקעות משותפות בנאמנות;

"קרן פתוחה" - קרן שמנהלה חייב לפדות את יחידותיה לפי דרישת המחזיק בהן, בהתאם להוראות חוק זה;

"קרן סגורה" - קרן שיחידותיה אינן ניתנות לפדיון, ואשר מתנהלת בהתאם להוראות חוק זה.

דברי הסבר

להשכרה. לצורך זה יש לתקן את חוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א-1961, באופן שייקבעו בו הכללים להפעלתן של הקרנות הסגורות, והסדרי המיסוי שיחולו על השקעתן במקרקעין.

8 סעיף מוצע להתאים בחוק מס ערך מוסף את תקופת ההשכרה המינימלית בבנין להשכרה לתקופה שנקבעה בחוק המוצע.

9 סעיף

תיקון חוק להשקעות משותפות בנאמנות

כללי

מוצע להוסיף להגדרות שבחוק הגדרות של "קרן פתוחה" ו"קרן סגורה", וכן הגדרה של "נכסים", אשר תאפשר לשר האוצר לקבוע בתקנות סוגי נכסים נוספים מלבד ניירות ערך ומזומנים, שבהם קרן נאמנות תוכל להשקיע, ואת התנאים להשקעה בהם.

הקרנות להשקעות משותפות בנאמנות הפועלות היום הן קרנות פתוחות, אשר יחידותיהן אינן נסחרות בבורסה אלא ניתנות לפדיון בכל עת. מוצע לאפשר הקמתן והפעלתן של קרנות נאמנות סגורות, שיחידותיהן אינן ניתנות לפדיון, וכן לאפשר להן להשקיע במקרקעין, ובין השאר בבניה

לפסקאות (2) עד (5) ו(7) עד (8):

מוצע לתקן הוראות שונות בחוק על מנת להבחין בין ההוראות החלות על קרן פתוחה לבין ההוראות החדשות שיחולו על קרן סגורה, וכן לבצע את ההתאמה הדרושה בנוסח החוק לענין ההשקעה בנכסים ולא רק בניירות ערך.

⁶ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁷ ס"ח התשכ"א, עמ' 84.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

- (2) בסעיף 2, במקום "בניירות ערך" יבוא "בנכסים";
- (3) בסעיף 4, במקום "של ניירות ערך" יבוא "של נכסים";
- (4) בסעיף 7 -
- (א) אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(2א) אם הקרן תהיה קרן פתוחה או קרן סגורה:"
- (ב) בפסקה (9), הסיפה המתחילה במלים "ובמיוחד החלק מנכסיה" - תימחק;
- (5) אחרי הכותרת של הפרק השלישי יבוא:
- "סימן א': קרן פתוחה".
- (6) בסעיף 10 -
- (א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) המחיר שבו יציע מנהל קרן פתוחה יחידות לציבור (בסימן זה - מחיר יחידה) יהיה כלהלן:
- (1) ביום הראשון להצעת היחידות - מחיר השווה לערך הנקוב של היחידה;
- (2) בכל מועד אחר - מחיר השווה למחיר הקניה של נכסי הקרן כשהוא מחולק בכלל מספר היחידות (בסימן זה - מחיר יסודי).

דברי הסבר

- (1) המחיר שבו יציע מנהל קרן סגורה יחידות לציבור ייקבע במכרז אשר הנאי ייקבעו בתשקיף, ואולם מחיר זה לא יפחת ממחיר הקניה של נכסי הקרן מחולק למספר יחידותיה. בהנפקה הראשונה של יחידות המחיר יהיה שווה לערך הנקוב של היחידה, כמו בקרן פתוחה.
- שר האוצר יוסמך לקבוע בתקנות הוראות לענין חישוב שווים של נכסי קרן סגורה לצורך קביעת מחיר הקניה שלהם.
- (2) העברת הנכסים מחשבון מזמין היחידות בקרן סגורה לקרן יהיה במועד הקצאת היחידות. במקרה שהמחיר שנקבע במכרז נמוך ממחיר הקניה של נכסי הקרן מחולק למספר יחידותיה, לא יועברו נכסים לקרן ולא יוקצו יחידות בקרן.
- (3) תוטל חובה על מנהל קרן סגורה להודיע מיד לרשות ניירות ערך, לבורסה ולרשם החברות על תוצאות הצעת היחידות, ולפרסם על כך הודעה בעתונות.
- (4) תנאי להתחלת פעילותה של קרן סגורה הוא שמספר בעלי היחידות וסכום נכסיה בהנפקה ראשונה, לא יפחת מן המספר ומן הסכום שקבע שר האוצר בתקנות.

- לפסקה (6) - תיקון סעיף 10
- סעיף 10(א) לחוק הקיים קובע לאמור:
- "(א) המחיר שבו ימכור מנהל הקרן יחידה (להלן - מחיר יחידה) יהיה שווה למחיר הקניה של נכסי הקרן מחולק לכלל מספר יחידותיה (להלן - מחיר יסודי) בתוספת ההוספה המיועדת לכיסוי שכר הנאמן ומנהל הקרן והוצאות ניהול הקרן."
- מוצע כי סעיף קטן זה יתייחס לקרן פתוחה בלבד, ויובהר כי המחיר שבו תוצע היחידה ביום הראשון להקצאת היחידות יהיה שווה לערך הנקוב שלה, וכי רק בהנפקות הבאות יהיה המחיר שווה למחיר הקניה של נכסי הקרן כשהוא מחולק בכלל מספר יחידותיה. כמו כן יובהר כי ההוספה מהווה חלק משכרו של מנהל הקרן.
- כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג), כי מחירי המכירה והקניה של נכסי קרן פתוחה ייקבעו בכל יום שבו מתקיים מסחר בבורסה וכי נכסים לחישוב המחיר היסודי ומחיר הפדיון תשמש קביעת מחירי הקניה והמכירה של נכסי הקרן התכופה לאחריו.
- לפסקה (9) - סימן ב': קרן סגורה
- מוצע לקבוע את ההוראות הבאות לענין פעולתה של קרן סגורה, כדלהלן:

(א) מנהל קרן פתוחה רשאי להוסיף על מחיר יחידה סכום ששיעורו ייקבע על ידו בתשקיף (להלן – הוספה); ההוספה תהווה חלק משכרו של מנהל הקרן ולא תועבר לחשבון הקרן.

(ב) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

“(ג) מחירי מכירה וקניה של נכסי קרן פתוחה ייקבעו בכל יום שבו מתקיים מסחר בבורסה, וכבסיס לחישוב מחיר יסודי ומחיר פדיון תשמש בכל עת הקביעה התכופה לאחרייו.”

(7) בסעיף 12, אחרי “לכל בעל יחידה” יבוא “בקרן פתוחה”;

(8) בסעיף 13, אחרי “על יחידה בקרן” יבוא “פתוחה”, ובמקום “ניירות ערך או מומנים” יבוא “נכסים”;

(9) אחרי סעיף 13 יבוא:

“סימן ב: קרן סגורה

מחיר יחידה 13א. (א) המחיר שבו יציע מנהל קרן סגורה יחידות לציבור (בסימן זה – מחיר היחידה) יהיה –

(1) בהנפקה ראשונה – מחיר השווה לערך הנקוב של היחידה;

(2) בהנפקה אחרת – מחיר שייקבע במכרו שיקיים מנהל הקרן, ודרך עריכת המכרו ותנאיו יובאו בתשקיף; נקבע כתוצאה ממכרו מחיר הנמוך ממחיר הקניה של נכסי הקרן הסגורה מחולק לכלל מספר יחידותיה, לא יועברו כספים מחשבון מזמין יחידות בקרן, ולא יוקצו לו יחידות בקרן.

דברי הסבר

להשקעה בנכסים נוספים שאינם ניירות ערך, מוצע להסמך את שר האוצר לקבוע הוראות לענין פיזור השקעות בנכסים אלה.

לפסקה (11) – החלפת סעיף 15

סעיף 15 לחוק קובע לאמור:

“נכסים שאין למנותם

15. מנהל קרן לא יקנה בשביל הקרן נכסים שאינם ניירות ערך ולא מניות שטרם נפרעו כמלואם.”

לאור הוספת האפשרות להשקעה בנכסים אחרים שאינם ניירות ערך, מוצע לקבוע כי מנהל קרן לא יקנה עבור קרן בניהולו אלא נכסים כמשמעותם בסעיף 1.

לפסקה (11) – הוספת סעיף 15א

מוצע להסמך את הנאמן לקבוע סוגי עסקאות המהיר תיות לקרן או שעלול להיות בהן ניגוד ענינים בין ענינו של מנהל הקרן לבין ענינם של מחזיקי היחידות, ואשר מנהל

(5) יחידות קרן סגורה יירשמו למסחר בבורסה, ומחירן ייקבע במסחר כאמור. רישומן של היחידות למסחר בבורסה יהווה תנאי לפעילותה של קרן סגורה. אם יחידות הקרן נמחקו מהמסחר בבורסה לאחר תחילת פעולתה – תפורק הקרן.

לפסקה (9) – סימן ג: הוראות לכלל הקרנות

מוצע לקבוע חובה על מנהל כל קרן להשקיע את כספי הקרן בהתאם למדיניות ההשקעות של הקרן כפי שנקבעה בהסכם הנאמנות ובתשקיף הקרן, ולהסמך את שר האוצר לקבוע בתקנות תקופה, לאחר הנפקה ראשונה של יחידות, שבה מנהל קרן יהיה רשאי להשקיע את כספי הקרן בשונה ממדיניות ההשקעות של הקרן, וזאת על מנת לאפשר למנהל הקרן לאתר את ההשקעות המתאימות.

לפסקה (10) – תיקון סעיף 14

סעיף 14 לחוק קובע הוראות שונות לענין פיזור ההשקעות בניירות ערך של קרן. לאור הוספת האפשרות

(ב) מנהל קרן סגורה רשאי להוסיף על מחיר היחידה הוספה; ההוספה תהווה חלק משכרו של מנהל הקרן ולא תועבר לחשבון הקרן.

(ג) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות הוראות לענין חישוב שווים של נכסי קרן סגורה לצורך קביעת מחיר הקניה של נכסי קרן סגורה.

13.כ. (א) במועד הקצאת היחידות כאמור בסעיף קטן (ב) יועברו הכספים מחשבון מזמין יחידות בקרן תמורת היחידות שהוקצו לו; מנהל הקרן יעביר לקרן במועד האמור סכום כמזומנים השווה למחיר היחידות שהוקצו.

הקצאת יחידות והעברת כספים

(ב) היחידות המוצעות יוקצו למזמינים כמועדים הבאים:

(1) בהנפקה ראשונה - ביום העסקים הראשון לאחר תום התקופה להגשת ההזמנות;

(2) בהנפקה אחרת - ביום העסקים הראשון לאחר קביעת תוצאות המכרז.

(ג) עלו ההזמנות שהוגשו על סך היחידות המוצעות, יבצע מנהל הקרן את הקצאת היחידות המוצעות בדרך ובאופן שצויינו בתשקיף.

13.ג. ביום העסקים הראשון לאחר תום התקופה להגשת ההזמנות או מועד קביעת תוצאות המכרז, לפי המאוחר שביניהם, ימסור מנהל קרן סגורה הודעה בדבר תוצאות ההצעה שבתשקיף לרשות, לבורסה ולרשם החברות, לפי הפרטים שקבע שר האוצר בתקנות, ויפרסמה בשני עיתונים יומיים בעלי תפוצה רחבה.

הודעה על תוצאות ההצעה

13.ד. פחת מספר ההזמנות שהוגשו או מספר המזמינים בהנפקה ראשונה של קרן סגורה מהסכום המזערי של נכסים או מהמספר המזערי של בעלי יחידות שקבע שר האוצר בתקנות, לא יועברו כספים מחשבונות מזמיני היחידות בקרן.

ערך נכסים מזערי ומספר מזערי של בעלי יחידות

13.ה. (א) מנהל קרן סגורה יגיש בקשה לרישום יחידות הקרן למסחר סמוך לפני היום שבו יוצעו יחידות הקרן לציבור.

רישום של יחידות למסחר ומחירן

דבריו הסבר

קבועים מראש, ואם הנאמן נוכח לדעת כי לפני תשלום כאמור יהיו לקרן כספים בסכום התשלום מבלי למכור ניירות ערך, רשאי מנהל הקרן לרכוש נייר ערך לפי תנאי התשלום שבאותו פרוספקט.

הקרן לא יהיה רשאי לבצען אלא אם כן קיבל לכך אישור מראש של דירקטוריון מנהל הקרן או של ועדה מועדונית.

לפסקה (12) - החלפת סעיף 17

סעיף 17 לחוק להשקעות משותפות קובע לאמור:

"עסקאות רק כמזומנים

יתכן שחלק מהעסקאות בנכסים שאינם ניירות ערך לא יתבצעו כמזומנים אלא באשראי, ולכן מוצע לקבוע הוראה כללית לפיה העסקאות ייעשו כמזומנים, ועם זאת להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות סוגי נכסים שאינם ניירות ערך שאותם ניתן יהיה לרכוש באשראי, ושיעור הנכסים שיירכשו באשראי מתוך כלל נכסי הקרן.

17. כל עסקה של מנהל הקרן כאמור בסעיף 16 תיעשה כמזומנים, אך אם לפי התנאים שבפרוספקט שלפיו הוצא נייר ערך לציבור אפשר לרכשו בתשלומים לשיעורים

(ב) יחידות קרן סגורה לא יוצעו לציבור אלא לאחר שמנהל הקרן קיבל אישור עקרוני של הבורסה לרישום יחידות הקרן למסחר.

(ג) מחיר היחידות הנסחרות ייקבע במסחר בבורסה.

113. (א) לא נרשמו יחידות קרן סגורה למסחר בבורסה -

אירישום
יחידות למסחר
או מחיקתן

(1) לא יועברו כספים מחשבונות מזמיני היחידות בקרן;

(2) מנהל הקרן יודיע על כך לרשות ביום העסקים הראשון לאחר תום התקופה להגשת ההזמנות, בדרך שתורה הרשות;

(3) מנהל הקרן יפרסם על כך הודעה בדרך ובמועד שקבע שר האוצר בתקנות.

(ב) נמחקו יחידות קרן סגורה מהמסחר, תפורק הקרן.

113. שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות תנאים שבהם רשאית קרן סגורה להחזיק נכסים מסוגים שונים, ואת הדרך לניהולם.

תנאים להחזקת
נכסים ולניהולם

סימן ג': הוראות לכלל הקרנות

113. (א) מנהל קרן ישקיע את כספי הקרן בהתאם למדיניות ההשקעות של הקרן כפי שנקבעה בהסכם הנאמנות ובתשקיף הקרן.

השקעת כספי
הקרן

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות, דרך כלל או לסוגי קרנות, תקופה שבה מנהל קרן המציעה את יחידותיה לציבור לראשונה יהיה רשאי להשקיע את כספי הקרן שלא לפי האמור בסעיף קטן (א).

(10) בסעיף 14, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות הוראות לענין השיעורים שמנהל קרן רשאי להשקיע בנכסים שאינם ניירות ערך עבור קרן שבניהולו."

(11) במקום סעיף 15 יבוא:

15. מנהל הקרן לא יקנה עבור קרן בניהולו אלא נכסים כמשמעותם בסעיף 1.

"קניית נכסים

דברי הסבר

לפסקאות (13) עד (16) - תיקון פרק המסים כדי להתאים את הוראות המיסוי שבחוק באופן שיתייח"ס גם להשקעות במקרקעין של קרן סגורה, מוצע לקבוע כדלהלן:

הכנסות של קרן סגורה מהתזקה, השכרה או שימוש במקרקעין או ממכירת זכות במקרקעין או באיגוד מקרקעין,

סעיף 23(א) לחוק קובע שאין לשעבד, למשכן, לעקל או לשים יד על נכסי קרן, אלא לשם הבטחת זכויותיהם של בעלי היחידות בעת פירוק הקרן או לתשלום המגיע לנאמן ולמנהל הקרן לפי הסכם הנאמנות. על מנת לאפשר ביצוע עסקאות באשראי, מוצע לקבוע כי ניתן יהיה לשעבד או למשכן נכסים להבטחת אשראי כאמור.

15.א. (א) הנאמן יקבע סוגי עסקאות המהותיות לקרן או שעלול להיות בהן ניגוד ענינים בין ענינם של מחזיקי היחידות בקרן לבין ענינו של מנהל הקרן או של חברה השולטת בו או של חברה בשליטתה של חברה כאמור, ואשר מנהל קרן לא יהיה רשאי לבצען אלא אם כן קיבל לכך אישור מראש של דירקטוריון מנהל הקרן או של ועדה מועדותיו.

(ב) מנהל קרן לא יבצע עסקה מהסוג שקבע הנאמן כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן נתקיימו התנאים שנקבעו כאמור.

(12) במקום סעיף 17 יבוא:

17. (א) עסקה של מנהל קרן עבור קרן שבניהולו תיעשה במזומנים, ואולם שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות סוגי נכסים שאינם ניירות ערך שעסקה בהם ניתן לבצע באשראי ושיעור הנכסים שיירכשו באשראי כאמור מתוך שוויים של כלל נכסי הקרן.

(ב) על אף האמור בסעיף 23(א), נכסי קרן שנרכשו באשראי כאמור בסעיף קטן (א), יהיו ניתנים לשעבוד או למישכון.

(13) בסעיף 33, אחרי הגדרת "ניירות ערך חייבי מס" יבוא:

"זכות במקרקעין", "זכות באיגוד", "איגוד מקרקעין", "מס שבח" ו"מס רכישה" - כהגדרתם בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963 (להלן - חוק מס שבח);

(14) אחרי סעיף 35 יבוא:

35.א. (א) על אף האמור בסעיף 35(א), על הכנסה של קרן סגורה מהחזקה, השכרה או שימוש במקרקעין, ועל הכנסה הנובעת ממכירת זכות במקרקעין או ממכירת זכות באיגוד מקרקעין, יחולו שיעורי המס הקבועים בסעיפים 126 ו-127 לפקודה, או שיעור מס מופחת או פטור החלים לפי כל דין על חברי בני-אדם.

(ב) על הכנסה אחרת של קרן סגורה ועל יחידותיה יחולו ההוראות החלות על קרן מסוייגת ועל יחידה פטורת מס.

(15) בסעיף 39 א -

(א) בכותרת השוליים, אחרי "רווח הון" יבוא "ומס שבח";

(ב) אחרי "רווח הון" יבוא "או שבח", במקום "שנכע" יבוא "שנכעו", ובמקום "פטור" יבוא "פטורים";

(16) אחרי סעיף 39 א יבוא:

39.ב. רכישת יחידה בקרן סגורה אשר בין נכסיה כלולים מקרקעין תהיה פטורה ממס רכישה.
"פטור ממס רכישה ברכישת יחידה בקרן"

- (17) בסעיף 46, אחרי פסקה (2) יבוא:
 "(א2) דירקטוריון הבורסה החליט למחוק מהמסחר בבורסה את היחידות של קרן סגורה:"
- (18) בסעיף 48(ב), אחרי פסקה (2) יבוא:
 "(א2) עבר ביודעין על הוראות סעיף 13(א) או (ב):
 (ב2) עבר על הוראת סעיף 13:
 (ג2) קנה או מכר נכסים עבור קרן בניגוד להוראות סעיפים 15 או 17:
 (ד2) ביצע עסקה עבור קרן בניגוד להוראות סעיף 15."

הכרזת הסדר

בסעיף 46 לחוק את האפשרות שדירקטוריון הבורסה החליט למחוק מהמסחר את היחידות של קרן סגורה.

לפסקה 18: תיקון סעיף 48

תיקון להוראת ההוראת הענישה את הפרת הוראת סעיף 13 לגבי אופן הקצאת היחידות בקרן סגורה, הפרת הוראת סעיף 13 וכן הפרת הוראות סעיפים 15, 15א ו-17 לענין קניית נכסים כמשמעותם בסעיף 1 לחוק, לענין הגבלות על עסקאות מסוימות ועשיית עסקאות באשראי.

יהיו חייבות כמס בשיעור מס חברות או שיעור מס מופחת או פטור החל על חברי-בני-אדם.

לגבי הכנסות אחרות של קרן סגורה ועל יחידותיה יחולו ההוראות החלות על קרן מסוימת ועל יחידה בקרן מסוימת.

כן מוצע לקבוע כי רכישת יחידה בקרן סגורה אשר בין נכסיה יש מקרקעין תהיה פטורה ממש רכישה.

לפסקה (17) – תיקון סעיף 46

מוצע להוסיף לנסיבות שבהן תפורק קרן הקבועות